

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ – ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

**ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ»**

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**<<ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ – Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ >>**

ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΙΝΤΑ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΟΥΤΟΥΠΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Βόλος 2021

Υπεύθυνη Δήλωση πρωτοτυπίας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας

Υπεύθυνη Δήλωση

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του Διατμηματικού Προγράμματος μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Λογιστική και Ελεγκτική» Τμήματα Οικονομικών Επιστημών – Χρηματοοικονομικής και Λογιστικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος 2021.

Ευχαριστίες

Ως δείγμα ελάχιστου σεβασμού προς τους ανθρώπους που συνέβαλαν ώστε να φέρω εις πέρας την παρούσα διπλωματική εργασία, οφείλω να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε κάθε έναν χωριστά.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον Επιβλέποντα Καθηγητή της εργασίας μου κο. Κουτούπη Ανδρέα για την συνεπή και ευχάριστη συνεργασία που είχαμε, για τις συμβουλές που μου παρείχε και την εμπιστοσύνη και συμβολή του στην ολοκλήρωση της εργασίας. Χωρίς τις ουσιώδεις υποδείξεις του και την προθυμία του η εργασία δεν θα είχε περατωθεί επιτυχώς.

Παράλληλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω το σύνολο των εργαζόμενων στις εταιρείες που αποτέλεσαν το δείγμα έρευνας στην παρούσα εργασία, για τον χρόνο που δαπάνησαν ώστε να λάβουν μέρος στην έρευνα απαντώντας το ερωτηματολόγιο.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω και όλους τους συμφοιτητές μου για τη συνεργασία που είχαμε κατά τη διάρκεια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στη Λογιστική και Ελεγκτική και τους εύχομαι μέσα από την καρδιά μου καλή επιτυχία και καλή επαγγελματική σταδιοδρομία.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω και το Ακαδημαϊκό Προσωπικό του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για την προσπάθεια που κατέβαλε ώστε να μας μεταφέρει γνώσεις χρήσιμες για το αντικείμενο σπουδών και επαγγελματικής δραστηριότητάς μας.

Αφιέρωση

*Αφιερώνεται με αγάπη,
στα παιδιά μου,
για τη στήριξη και την αγάπη που έλαβα.*

Περιεχόμενα

Υπεύθυνη Δήλωση πρωτοτυπίας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.....	2
Ευχαριστίες.....	3
Αφιερώσεις	4
Κατάλογος Πινάκων.....	8
Κατάλογος Γραφημάτων.....	11
Κατάλογος Εικόνων.....	11
Κατάλογος Εξιιώσεων	12
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	13
Λέξεις- Κλειδιά	13
Abstract.....	14
Keywords:	14
Κεφάλαιο 1.....	15
Εισαγωγή	15
Κεφάλαιο 2.....	20
Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	20
2.1 Εισαγωγή – Αποσαφήνιση εννοιών	20
2.2 Αρθρογραφική Ανασκόπηση	23
Κεφάλαιο 3.....	26
Δεδομένα	26

3.1 Εισαγωγή.....	26
3.2 Κωδικοποίηση ερωτήσεων ερωτηματολογίου	26
Κεφάλαιο 4.....	40
Μεθοδολογία Έρευνας.....	40
4.1 Εργαλείο έρευνας – Μέσο συλλογής δεδομένων.....	40
4.1.1 Είδος έρευνας.....	40
4.2 Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας	41
4.3 Μέθοδος επεξεργασίας δεδομένων	42
4.3.1 Είδη μεταβλητών	43
4.3.2 Παλινδρόμηση και χ^2 test	43
4.4 Ζητήματα δεοντολογίας έρευνας.....	45
Κεφάλαιο 5.....	46
Εμπειρικά Αποτελέσματα.....	46
5.1 Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση.....	46
5.2 Επαγωγική Στατιστική Ανάλυση	72
Κεφάλαιο 6.....	88
Συζήτηση – Σχολιασμός	88
Κεφάλαιο 7.....	90
Συμπεράσματα και Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα	90
Βιβλιογραφία	92

Παράρτημα96

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Κωδικοποίηση ερωτηματολογίου Μέρος Α΄ έρευνας για στατιστική επεξεργασία	26
Πίνακας 2.Κωδικοποίηση ερωτηματολογίου Μέρος Β΄ έρευνας για στατιστική επεξεργασία	29
Πίνακας 3. Έγκυρες τιμές ερωτήσεις Α΄ μέρος	47
Πίνακας 4. Νομική μορφή εταιρείας	47
Πίνακας 5. Θέση απασχόλησης εντός της οντότητας	48
Πίνακας 6. Ποια η κατηγορία μεγέθους	50
Πίνακας 7. Μέλος Επιχειρηματικού Ομίλου	51
Πίνακας 8. Κλάδος δραστηριότητας	52
Πίνακας 9. Έτη λειτουργίας.....	53
Πίνακας 10. Αριθμός εργαζόμενων.....	54
Πίνακας 11. Είδος βιβλίων προς τήρηση.....	55
Πίνακας 12. Λειτουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου.....	56
Πίνακας 13. Έτη λειτουργίας τμήματος εσωτερικού ελέγχου	57
Πίνακας 14. Αριθμός εργαζόμενων στο τμήμα εσωτερικού ελέγχου	57
Πίνακας 15. Στελέχωση τμήματος απο εξειδικευμένο προσωπικό.....	58
Πίνακας 16. Διαθέτουν πιστοποίηση στον εσωτερικό έλεγχο;.....	58
Πίνακας 17. Σε ποιο όργανο ο υπεύθυνος του τμήματος ΕΕ υποβάλει τις περιοδικές εκθέσεις ή τις αναφορές του τμήματος.....	59

Πίνακας 18. Ο εσωτερικός ελεγκτής υπάγεται κάτω απο ποιον;.....	60
Πίνακας 19. Είναι το υπάρχον σύστημα σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;.....	60
Πίνακας 20. Πιστεύετε οτι η εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.. ..	61
Πίνακας 21. Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός στον οποίο το έργο των εσωτερικών ελεγκτών υποβοηθά τη διενέργεια εξωτερικού ελέγχου.....	61
Πίνακας 22. Προβαίνει η επιχείρηση σε αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου;.....	62
Πίνακας 23. Η ύπαρξη του τμήματος εσωτερικού ελέγχου αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα της παράνομης συμπεριφοράς.....	63
Πίνακας 24. Ο εσωτερικός έλεγχος θα μπορούσε να εντοπίσει πιθανή απάτη	63
Πίνακας 25. Σε ποιους τομείς συμβάλει περισσότερο ο εσωτερικός έλεγχος	64
Πίνακας 26. Υιοθετούνται πρότυπα σύνταξης εγγράφων ελέγχου	64
Πίνακας 27. Οι εσωτερικοί ελεγκτές υποβάλλουν προτάσεις βελτίωσης	65
Πίνακας 28. Συνεργάζεται η επιχείρησή σας με κάποια ελεγκτική εταιρεία.....	65
Πίνακας 29. Πόσο πιστεύετε πως αξίζει να δαπανήσει μια επιχείρηση για την αναβάθμιση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου;.....	66
Πίνακας 30. Σε ποιο βαθμό υφίσταται κάποιο οργανόγραμμα για κάθε τμήμα στην επιχείρησή σας;	67
Πίνακας 31. Σε ποιο βαθμό αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησής σας σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν;.....	67
Πίνακας 32. Χρησιμοποιεί η επιχείρησή σας κάποιο είδος μηχανογράφησης ώστε να καταγράφει τα λογιστικά της δεδομένα;	68

Πίνακας 33. Πραγματοποιούνται έλεγχοι του δικτύου και της ασφαλούς πρόσβασης σε αυτό;	69
Πίνακας 34. Πιστεύετε ότι τα πληροφοριακά συστήματα μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης;.....	69
Πίνακας 35. Υφίσταται στην επιχείρησή σας κάποια τυποποιημένη διαδικασία εκτίμησης του κινδύνου;.....	70
Πίνακας 36. Με ποιον τρόπο επιβεβαιώνεται η διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών της επιχείρησής σας;.....	70
Πίνακας 37. Η πρόσληψη προσωπικού γίνεται με διαφάνεια και αξιοκρατία;	71
Πίνακας 38. Παρέχεται εκπαίδευση και εξειδίκευση στους υπαλλήλους;.....	72
Πίνακας 39. Περιγραφική στατιστική ανάλυση 3ο ερευνητικό ερώτημα.....	79
Πίνακας 40. Δεδομένα που εισήχθησαν στο σύστημα για τη γραμμική παλινδρόμηση.....	80
Πίνακας 41. Σύνοψη μοντέλου γραμμικής παλινδρόμησης	80
Πίνακας 42. Anova.....	81
Πίνακας 43. Συντελεστές βήτα	82
Πίνακας 44. Περιγραφική στατιστική ανάλυση μέσω των όρων υπόθεση 1η	83
Πίνακας 45. Συντελεστής Pearson Υπόθεση 1η	84
Πίνακας 46. Περιγραφική στατιστική ανάλυση μέσω των όρων υπόθεση 2η	85
Πίνακας 47. Συντελεστής Pearson Υπόθεση 2η	86

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 1. Νομική μορφή οντότητας.....	48
Γράφημα 2. Θέση απασχόλησης εντός της οντότητας.....	49
Γράφημα 3. Κατηγορία μεγέθους	50
Γράφημα 4. Μέλος επιχειρηματικού Ομίλου	51
Γράφημα 5. Κλάδος δραστηριότητας.....	52
Γράφημα 6. Έτη λειτουργίας	53
Γράφημα 7. Αριθμός εργαζόμενων	54
Γράφημα 8. Είδος βιβλίων προς τήρηση.....	55
Γράφημα 9. Ύπαρξη συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου	73
Γράφημα 10. Με ποιον τρόπο επιβεβαιώνεται η διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών της επιχείρησής σας;.....	74

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1. Ερώτηση 28	75
Εικόνα 2. Ερώτηση 29	76
Εικόνα 3. Ερώτηση 30	77
Εικόνα 4. Ερώτηση 31	77
Εικόνα 5. Ερώτηση 32	78

Κατάλογος Εξισώσεων

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ – Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της εργασίας αποτέλεσε η διερεύνηση της σημαντικότητας της ύπαρξης τμήματος εσωτερικού ελέγχου για τις μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο οντότητες του Νομού Μαγνησίας, αλλά και ο προσδιορισμός του τρόπου σύμφωνα με τον οποίο ασκείται ο εσωτερικός έλεγχος και του τρόπου με τον οποίο δύναται να μετρηθεί η αποτελεσματικότητά του. Για τον σκοπό αυτό διαμορφώθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο χρησιμοποιήθηκε ως το εργαλείο έρευνας. Το **δείγμα** αποτέλεσαν μη εισηγμένες οντότητες που λειτουργούν στις Βιομηχανικές Περιοχές του Νομού Μαγνησίας και στο Βιοτεχνικό Πάρκο Βόλου. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν εισάχθηκαν στο στατιστικό πρόγραμμα S.P.S.S. από το οποίο μετά την κατάλληλη επεξεργασία που υπέστησαν πρόσφεραν χρήσιμα συμπεράσματα αναφορικά με τη σπουδαιότητα και χρησιμότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου για τις οντότητες του σήμερα. Προς αυτό χρησιμοποιήθηκε τόσο η περιγραφική, όσο και η επαγωγική στατιστική ανάλυση. Τα αποτελέσματα της έρευνας προσφέρουν αξιόλογα συμπεράσματα αναφορικά με τη χρησιμότητα του εσωτερικού ελέγχου για την ορθή και διαφανή λειτουργία των επιχειρήσεων.

Λέξεις- Κλειδιά : Εσωτερικός έλεγχος, Οντότητες, Μη εισηγμένες, Νομός Μαγνησίας, Πρότυπα.

Internal Control Systems in Companies not listed in the Stock Exchange – The case of Magnesia State

Abstract

The **purpose** of this study was to investigate the importance of having an internal audit department for non-listed entities in the Prefecture of Magnesia, but also to determine how internal control is exercised and how its effectiveness can be measured. . For this purpose, a questionnaire was developed which was used as a research tool. The **sample** consisted of unlisted entities operating in the Industrial Area of the Prefecture of Magnesia and in the Volos Industrial Park. The data collected were entered into the statistical program S.P.S.S. from which after the appropriate elaboration they underwent offered useful conclusions regarding the importance and usefulness of the internal control system for the entities of today. Both descriptive and inductive statistical analysis were used for this purpose. The results of the research offer remarkable conclusions regarding the usefulness of internal control for the proper and transparent operation of companies.

Keywords: Internal control, Entities, Unlisted, Prefecture of Magnesia, Standards.

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Τα τελευταία δέκα έτη αποτέλεσαν μια δυσβάστακτη χρονική περίοδο για τις περισσότερες οικονομικές οντότητες που δραστηριοποιούνταν εντός της Ελλάδας, αλλά και για αρκετές άλλες που δραστηριοποιούνταν παγκοσμίως. Η δημοσιονομική κρίση επέφερε ανισορροπία στην αγορά και έτσι πολλές οντότητες έπαυσαν τη λειτουργία τους εξαιτίας κακοδιαχείρισης, ενώ άλλες επέτυχαν να παραμείνουν κερδοφόρες και βιώσιμες παρά το δύσκολο οικονομικό τοπίο. Σε αυτόν τον αγώνα τους για επιβίωση πολλές επιχειρήσεις στιγματίστηκαν εξαιτίας της διενέργειας απάτης, που έλαβε χώρα εντός της οντότητας, είτε από τη διοίκηση της οντότητας, είτε από τους εργαζόμενους της. Η απάτη που εκδηλώθηκε αποτελεί απόρροια προσπάθειας επιβίωσης, εντούτοις πρέπει να κατακρίνεται και να μην γίνονται ανεκτά τέτοια συμβάντα εντός των κόλπων μιας επιχειρηματικής οντότητας.

Με την ύπαρξη τμήματος ή ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου η πιθανότητα απάτης εντός των κόλπων μιας οντότητας μειώνεται σε μεγάλο βαθμό. Ο εσωτερικός έλεγχος είναι σε θέση να θέσει γερά θεμέλια, όχι μόνο για την καταστολή περιπτώσεων απάτης σε βάρος της οικονομικής οντότητας, αλλά και να αυξήσει τις επιδόσεις της επιχείρησης που τον εφαρμόζει. Παράλληλα, μέσω του εσωτερικού ελέγχου μια οικονομική οντότητα είναι σε θέση να αξιολογήσει τις επιδόσεις της και να προσφέρει χρήσιμες συμβουλές στα επιμέρους τμήματα της επιχείρησης, ώστε να καταστούν περισσότερο κερδοφόρα.

Στην περίπτωση που ο εσωτερικός έλεγχος λειτουργεί άρτια και ορθά εντός μιας οντότητας, τότε δύναται να προσφέρει αξία στην οντότητα που τον εφαρμόζει, καθώς παρέχει διασφάλιση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας. Εξαιτίας αυτού στη σημερινή εποχή ολοένα και περισσότερο οι οντότητες επιδιώκουν να λειτουργούν τμήμα εσωτερικού ελέγχου, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία της οντότητας. Προς αυτό οι επιχειρήσεις επιλέγουν κατάλληλα καταρτισμένους επαγγελματίες που πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια για την στελέχωση της θέσης του εσωτερικού λογιστή/ελεγκτή. Εξαιτίας αυτού οι προσδοκίες των επιχειρήσεων, αλλά και των ενδιαφερόμενων για τον εσωτερικό έλεγχο όλο και αυξάνονται, καθώς σε καθημερινή βάση αντιμετωπίζονται όλο και περισσότερες προσκλήσεις. Έτσι, καθίσταται σαφές πως η ύπαρξη και λειτουργία συστήματος εσωτερικού ελέγχου είναι

ιδιαίτερα σημαντική για όλες τις επιχειρήσεις και σε όλους τους κλάδους δραστηριότητας της οικονομίας.

Εντούτοις, παρότι η ύπαρξη ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ή ενός τμήματος εσωτερικού ελέγχου είναι σαφές πως μπορεί να καταστεί σωτήρια για την οντότητα που το εφαρμόζει, πολλές επιχειρήσεις επιλέγουν να μην λειτουργούν ένα τέτοιο τμήμα, είτε γιατί δεν διαθέτουν τους πόρους, είτε γιατί δεν διαθέτουν τη γνώση για να τον εφαρμόσουν. Συνήθως, οι περισσότερες εισηγμένες επιχειρήσεις διαθέτουν ένα τέτοιο τμήμα, όμως το αντίθετο παρατηρείται σε σχέση με τις μη εισηγμένες οντότητες.

Επομένως, ένα θέμα που παρουσιάζει ιδιαίτερη σημασία αποτελεί η μελέτη του τρόπου λειτουργίας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου σε εταιρείες μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Ποιοι είναι οι λόγοι που συντελούν στη λειτουργία ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου όσον αφορά τις μη εισηγμένες οντότητες και με ποιον τρόπο διασφαλίζεται η διαφάνεια στις οντότητες αυτές στην περίπτωση που δεν λειτουργεί ένα ανάλογο τμήμα. Ακόμα, ενδιαφέρον υπάρχει ως προς τον προσδιορισμό των παραγόντων εκείνων που προσδιορίζουν την αποτελεσματικότητα ενός τέτοιου συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Παράγοντες όπως η εμπειρία των υπαλλήλων εντός του τμήματος, του αριθμού τους και της κατάρτισής τους ή των ετών λειτουργία του τμήματος ενδεχομένως να μπορούν να προσφέρουν μια αξιόπιστη μέτρηση όσον αφορά την αποτελεσματικότητα ενός τέτοιου συστήματος.

Στόχος λοιπόν της εργασίας σύμφωνα με τα ανωτέρω είναι να μελετηθεί ποια η σημαντικότητα του εσωτερικού ελέγχου για τις εταιρείες που η μετοχή τους δεν διαπραγματεύεται σε χρηματιστήριο, με ποιον τρόπο ασκείται ο εσωτερικός έλεγχος και με ποιον τρόπο δύναται να μετρηθεί η αποτελεσματικότητά του. Ειδικότερα επιδιώκεται να προσδιοριστούν οι παράγοντες εκείνοι που συμβάλλουν ώστε να θεωρηθεί αποτελεσματικό το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, ενώ ακόμα επιδιώκεται να προσδιοριστούν και οι ενέργειες που διενεργεί μια οντότητα που δεν διαθέτει σύστημα εσωτερικού ελέγχου ώστε να διασφαλίσει το αδιάβλητο των διαδικασιών της.

Τα **ερευνητικά ερωτήματα** διαμορφώνονται ως εξής:

1. Ποιος ο βαθμός ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με το δείγμα;
2. Με ποιους τρόπους διασφαλίζεται η διαφάνεια στις εργασίες εντός της οντότητας όταν δεν υφίσταται τμήμα εσωτερικού ελέγχου;
3. Εξαρτάται η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου των μη εισηγμένων οντοτήτων από τα έτη λειτουργίας της οντότητας και τον αριθμό των εργαζόμενων εντός του τμήματος εσωτερικού ελέγχου;
4. Συσχετίζεται το μέγεθος μιας οντότητας με τον βαθμό στον οποίο προτίθεται να δαπανήσει πόρους για τη δημιουργία του τμήματος εσωτερικού ελέγχου, ή με τον βαθμό στον οποίο αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησης, σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν;

Στην επιλογή του θέματος της παρούσας διπλωματικής εργασίας συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό η συνάφεια του θέματος με το αντικείμενο των Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Λογιστική και Ελεγκτική του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Αντίστοιχα όμως, στην επιλογή του θέματος συνέβαλε αρκετά και η συνάφειά του με το αντικείμενο επαγγελματικής δραστηριότητας του ερευνητή με τον τομέα του εσωτερικού ελέγχου.

Η μελέτη του παρόντος θέματος θα προσθέσει αξία στην έρευνα γύρω από το αντικείμενο του εσωτερικού ελέγχου, αφού θα μελετηθεί η χρησιμότητα αυτού για τις επιχειρήσεις, αλλά και ο τρόπος με τον οποίο επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν σύστημα εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζουν τη διαφάνεια και την αξιοπιστία κατά τη διενέργεια της λειτουργίας τους. Η έρευνα αποτελεί πρωτότυπο υλικό στον βαθμό κατά τον οποίο μελετά και εφαρμόζει τις υποθέσεις της σε ένα δείγμα για το οποίο δεν έχει διενεργηθεί παρόμοια έρευνα στο παρελθόν από άλλους ερευνητές.

Για τους σκοπούς της έρευνας η παρούσα εργασία διακρίνεται σε 7 επιμέρους κεφάλαια.

Το **Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή**, στο οποίο ο ερευνητής εισάγει τους αναγνώστες στον σκοπό και την αναγκαιότητα της έρευνας γύρω από το θέμα του εσωτερικού ελέγχου. Παρουσιάζει τα ερευνητικά ερωτήματα και τη δομή της εργασίας.

Το **Κεφάλαιο 2 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση**, στο οποίο ο ερευνητής μελετώντας έρευνες του παρελθόντος – της τελευταίας δεκαετίας – σχετικά με τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου παρουσιάζει τη χρησιμότητα αυτού και τα ευρήματα στα οποία κατέληξαν ερευνητές που μελέτησαν τον εσωτερικό έλεγχο από την ίδια σκοπιά.

Το **Κεφάλαιο 3 Δεδομένα**, στο οποίο παρουσιάζονται με τη βοήθεια πινάκων τα δεδομένα σε κωδικοποιημένη μορφή, έτσι δηλαδή όπως απαιτείται ώστε στη συνέχεια να καταστεί εφικτή η επεξεργασία τους από το στατιστικό πρόγραμμα το οποίο θα χρησιμοποιήσει ο ερευνητής.

Το **Κεφάλαιο 4 Μεθοδολογία**, στο οποίο ο ερευνητής παρουσιάζει αναλυτικά τη διαδικασία έρευνας που υιοθέτησε για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων που έθεσε. Προσδιορίζει το δείγμα και το είδος της έρευνας, το εργαλείο και τη μέθοδο ανάλυσης των δεδομένων, το εργαλείο συλλογής αυτών και τις αρχές δεοντολογίας που οφείλει να τηρεί κατά τη διενέργεια της έρευνας.

Το **Κεφάλαιο 5 Αποτελέσματα**, στο οποίο ο ερευνητής παρουσιάζει χωρίς να ασκεί κριτική τα αποτελέσματα της έρευνας, τόσο με τη χρήση πινάκων, όσο και τη χρήση διαγραμμάτων. Οι πίνακες και τα διαγράμματα του εν λόγω κεφαλαίου αποτελούν δημιούργημα του ερευνητή και αντλήθηκαν από το στατιστικό πρόγραμμα S.P.S.S.

Το **Κεφάλαιο 6 Συζήτηση –Σχολιασμός**, στο οποίο ο ερευνητής παρουσιάζει την κριτική του σκέψη αναφορικά με τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση του κεφαλαίου 5. Στο εν λόγω κεφάλαιο ο ερευνητής συνθέτει την σκέψη του και επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα στα οποία κατέληξε με τη χρήση βιβλιογραφικών αναφορών.

Το **Κεφάλαιο 7 Συμπεράσματα και Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα**, στο οποίο ο ερευνητής παρουσιάζει τα συμπεράσματα της έρευνας και μελετώντας τους περιορισμούς αυτής συνθέτει προτάσεις για μελλοντική έρευνα πάνω στο πεδίο του εσωτερικού ελέγχου και της χρησιμότητά του για τις οντότητες.

Των ανωτέρω κεφαλαίων που δομούν το κυρίως σώμα της εργασίας έπονται οι βιβλιογραφικές αναφορές και το Παράρτημα της εργασίας που περιέχει το εργαλείο έρευνας, δηλαδή το ερωτηματολόγιο που δόθηκε προς συμπλήρωση και πληροφορίες σχετικές με το δείγμα της έρευνας.

Κεφάλαιο 2

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Το παρόν κεφάλαιο διακρίνεται σε δύο επιμέρους ενότητες. Στην πρώτη ενότητα γίνεται μια εισαγωγή σε βασικές έννοιες, απαραίτητες για την κατανόηση του περιεχομένου της παρούσας εργασίας. Στην ενότητα αυτή αποσαφηνίζονται έννοιες όπως του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, της διαδικασίας του εσωτερικού ελέγχου, της σκοπιμότητας και της αναγκαιότητας αυτού.

2.1 Εισαγωγή – Αποσαφήνιση εννοιών

Με την έννοια “οικονομικός έλεγχος” νοείται κατά γενική ομολογία η διενέργεια επαγγελματικής εξέτασης επί των οικονομικών στοιχείων, δεδομένων και πληροφοριών μιας οικονομικής οντότητας με σκοπό την έκφραση μιας αξιόπιστης, αντικειμενικής και ανεξάρτητης γνώμης σχετικά με την κατάσταση στην οποία βρίσκεται η οντότητα (Αληφαντής, 2010). Η έκθεση που εξάγεται και αποτελεί το αποτέλεσμα του ελέγχου στηρίζεται σε ορισμένες συνθήκες, αρχές και πρότυπα- κανόνες. Βασικός σκοπός του οικονομικού ελέγχου αποτελεί η επαλήθευση των οικονομικών εκθέσεων, των διαδικασιών και των συναλλαγών μιας επιχειρηματικής οντότητας (Ahlawat & Lowe, 2004).

Ο έλεγχος που μπορεί να διενεργηθεί για την εξέταση της ορθότητας των στοιχείων μιας οικονομικής οντότητας δύναται να διακριθεί σε επιμέρους κατηγορίες (Σ.Ο.Ε.Λ., 2004). Μια βασική κατηγορία ελέγχου αποτελεί αυτή του χρηματοοικονομικού ελέγχου, που με τη σειρά της διακρίνεται στον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο. Ανάλογα με ορισμένα κριτήρια μια οικονομική οντότητα μπορεί να υπαχθεί σε εξωτερικό έλεγχο, όμως ανεξαρτήτου μεγέθους μπορεί να διατηρεί τμήμα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο και θα διαμορφώνει τους εσωτερικούς ελέγχους (Christopher, Sarens, & Leung, 2009).

Η διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου αποτελεί μια διεργασία που λειτουργεί ανεξάρτητα από τα λοιπά τμήματα μιας οικονομικής οντότητας και αναφέρεται για τα πορίσματά της απευθείας στην ελεγκτική επιτροπή που έχει οριστεί από την οντότητα

(Καζαντζής, 2006). Αποτελεί ουσιαστικά μια ανεξάρτητη δράση, η οποία αναπτύσσεται εντός της οικονομικής οντότητας με σκοπό τη διαφανή διενέργεια των διαδικασιών της εταιρείας (Νεγκάκης & Ταχυνάκης, 2013). Τα άτομα που απασχολούνται εντός του τμήματος εσωτερικού ελέγχου αποτελούν ουσιαστικά εργαζόμενους της εταιρείας, όμως διακατέχονται από ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που τους προσδίδουν ανεξαρτησία και αμεροληψία (Caplan & Kirschenheiter, 2000).

Πιο συγκεκριμένα όμως, σκοπός του εσωτερικού ελέγχου αποτελεί ο εντοπισμός των πιθανών κινδύνων που δύναται να αντιμετωπίζει η οικονομική οντότητα (Παπαδάτου Θ., 2001). Αφού προσδιοριστούν οι κίνδυνοι αυτοί αρμοδιότητα του εσωτερικού ελέγχου αποτελεί η προσπάθεια εντοπισμού των τρόπων σύμφωνα με τους οποίους δύναται να καταστεί πιο αποτελεσματική η διαδικασία εξάλειψης αυτών των κινδύνων, προκειμένου η οντότητα να επιτύχει τους στόχους που έθεσε κατά τη λειτουργία της (Carey, Subramaniam, & Ching, 2006).

Αντίθετα, ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται από επαγγελματίες ελεγκτές που δεν βρίσκονται σε εξαρτημένη σχέση εργασίας με την οντότητα στην οποία πρόκειται να διενεργήσουν τον έλεγχο, ενώ ο έλεγχος αυτός δεν αποσκοπεί στον εντοπισμό των πιθανών κινδύνων, αλλά είναι περισσότερο προσανατολισμένος προς τη χρηματοοικονομική ανάλυση και τους συναφείς κινδύνους που αφορούν τη δραστηριότητα της οντότητας και αποσκοπεί να αποδώσει μια ξεκάθαρη εικόνα για την επιχείρηση προς τους ενδιαφερόμενους αυτής (Carey, Subramaniam, & Ching, 2006).

Σύμφωνα με έναν επίσημο ορισμό του εσωτερικού ελέγχου, ως τέτοιος νοείται η δημιουργία ενός σχεδίου το οποίο περιέχει μια ακολουθία συντονισμένων μέσων και τρόπων που εμπίπτουν στην δικαιοδοσία και τον έλεγχο της ίδιας της οικονομικής οντότητας, προκειμένου η ίδια να είναι σε θέση να διατηρήσει ασφαλή την περιουσία της και να μπορεί να ελέγχει τη μυστικότητα και την αξιοπιστία των δεδομένων που χρησιμοποιεί, να βελτιώνει την αποδοτικότητα της και να είναι σε θέση να προσφέρει σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη την ασφάλεια που αποδίδεται σε μια σταθερή πολιτική διαχείρισης (Buck & Breuker, 2008).

Ειδικότερα όμως και όσον αφορά τον ρόλο του εσωτερικού ελεγκτή, καθήκον του αποτελεί η πραγματοποίηση διαφόρων εξετάσεων και αξιολογήσεων προκειμένου να είναι σε θέση να προσφέρει στη διοίκηση της οντότητας σημαντικές και ζωτικής σημασίας πληροφορίες

σχετικά με την πρόοδο της οικονομικής δραστηριότητάς της. Η πτυχή αυτή απαιτεί υψηλό επίπεδο ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας εντός της εταιρείας, γεγονός που καθιστά τους εσωτερικούς ελεγκτές να βρίσκονται σε εγρήγορση για την εκπλήρωση των οδηγιών που προέρχονται από την διοίκηση της εταιρείας (Christopher, Sarens, & Leung, 2009).

Ακόμα, οι εσωτερικοί έλεγχοι διενεργούνται ανά πάσα στιγμή και όχι στο τέλος του έτους. Ειδικότερα, οι εσωτερικοί έλεγχοι εκτελούνται για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους, ανάλογα με τη δραστηριότητα της οικονομικής οντότητας. Για παράδειγμα χρόνος για την υλοποίηση ενός εσωτερικού ελέγχου θα μπορούσε να θεωρηθεί η χρονική περίοδος ανάμεσα στην υλοποίηση και εφαρμογή διαφόρων συστημάτων μέσα στην εταιρεία, ή ο χρόνος που απαιτείται για να πραγματοποιηθεί μια συγχώνευση ή μια εξαγορά και είναι μεγαλύτερος μιας λογιστικής χρήσης (I.I.A.A, 2017).

Βάσει των ανωτέρω διαμορφώνεται το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της οικονομικής οντότητας το οποίο αποτελεί μέρος της οντότητας και του συστήματος διαχείρισης της, το οποίο διασφαλίζει την επίτευξη των στόχων που έθεσε η επιχείρηση, συμβάλει στην αποτελεσματική οικονομική και εμπορική απόδοση, την εφαρμογή των απαιτούμενων αρχών και κανόνων και τη διαχείριση των κινδύνων, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η ελαχιστοποίηση του αριθμού των σκόπιμων και ακούσιων λαθών και την αποφυγή απάτης στη διαδικασία απόδοσης της επιχείρησης από την εξουσία ή τους υπαλλήλους της (Φίλος, 2004). Η συμβολή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου εντούτοις, δεν σταματά εκεί. Συμβάλλει ώστε να τεθούν τα θεμέλια μιας σωστής και άρτιας οργάνωσης και ελέγχου του συνόλου της δραστηριότητας της εταιρείας (Ekwueme, 2018). Επιπρόσθετα δε, αξίζει να αναφερθεί το γεγονός πως ο εσωτερικός έλεγχος δεν καλύπτει ή δεν πρέπει να καλύπτει μόνο το σύνολο της δραστηριότητας της οντότητας που αφορά, αλλά οφείλει να λαμβάνει υπόψη τους στόχους, τους σκοπούς και τα καθήκοντά της προκειμένου να καταστήσει την οικονομική και εμπορική της δραστηριότητα όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική (Drury, 2009). Σύμφωνα με τον ίδιο, ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί το άθροισμα των κανόνων και αρχών, αλλά και των μεθόδων και εργαλείων που σχετίζονται με την ασφάλεια, την ορθολογική χρήση της περιουσίας και την αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής λογιστικής μιας οικονομικής οντότητας.

Τα πρωτεύοντα όργανα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου διαμορφώνουν ο εσωτερικός ελεγκτής και η Επιτροπή Εσωτερικού ελέγχου (Σιώτης & Ζωιτσάς, 2010).

2.2 Αρθρογραφική Ανασκόπηση

Στη μελέτη των παραγόντων που συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου οδηγήθηκε πλήθος ερευνών. Οι αυξανόμενες περιπτώσεις απάτης εντός των κόλπων των οικονομικών οντοτήτων συνέβαλαν στην επιτακτική ανάγκη ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου, προκειμένου να καθίσταται εφικτός ο προσδιορισμός των κινδύνων αυτών. Οι λειτουργίες λοιπόν εσωτερικού ελέγχου καθίστανται ζωτικής σημασίας τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα (Ali, Gloeck, A Ali, & Sahdan, 2012). Έτσι, στην κατεύθυνση αυτή πολλοί ερευνητές επεδίωξαν να παρουσιάσουν το ζωτικής σημασίας ρόλο του συστήματος εσωτερικού ελέγχου για τη σύγχρονη οικονομική ζωή μιας οντότητας. Τα ευρήματα μιας σχετικής έρευνας φανερώνουν πως η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου παίζει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην επιχείρηση, διατηρώντας τον έλεγχο στον χρηματοοικονομικό τομέα και σε όλους τους άλλους τομείς σχετικά με ζητήματα που διευθετούνται από τη διοίκηση, προστατεύοντας τα εταιρικά περιουσιακά στοιχεία και διασφαλίζοντας την ασφάλεια των ακριβών αρχείων. Μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου και της ευημερίας μιας εταιρείας, υπάρχει ένας ισχυρός σύνδεσμος που οδηγεί στην αύξηση της αξίας της εταιρείας και στην επίτευξη των στόχων της (Caratas & Spatariu, 2014).

Μια διαφορετική έρευνα επιδίωξε να εξετάσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών των εσωτερικών ελεγκτών στον Δημόσιο τομέα στη Μαλαισία. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν ημι-δομημένες προσωπικές συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν σε οκτώ εσωτερικούς ελεγκτές από τρία κυβερνητικά υπουργεία, καθώς και έναν ελεγκτή από το γραφείο του Γενικού Ελεγκτή (AG). Τα ευρήματα της μελέτης υποδηλώνουν πως οι εσωτερικοί ελεγκτές του δημόσιου τομέα αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους λόγω έλλειψης ανεξαρτησίας. Η σχέση με τους εξωτερικούς ελεγκτές (οι ομότιμοι ελεγκτές τους που είναι τοποθετημένοι στο γραφείο της AG) είναι επίσης ένα ζήτημα (Shamsuddin, 2014). Παρόμοιου περιεχομένου έρευνα επιδίωξε να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τους τρέχοντες ρόλους και ευθύνες της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου (ΙΑ) και τους παράγοντες που θεωρούνται απαραίτητοι για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητάς του. Για τη διενέργεια της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν οι ημι-δομημένες συνεντεύξεις προκειμένου να ανακαλύψουν τις απόψεις των βασικών φορέων εταιρικής διακυβέρνησης σχετικά με τον εξελισσόμενο ρόλο του εσωτερικού ελέγχου καθώς και την αποτελεσματικότητά του όσον αφορά το σχεδιασμό, τη μέτρηση και την αξιολόγησή

της. Τα αποτελέσματα της μελέτης υποδηλώνουν σημαντική επέκταση και εκ νέου εστίαση του ρόλου του εσωτερικού ελέγχου και των απόψεων αναφορικά με την αποτελεσματικότητά του. Ωστόσο, τα ευρήματα δείχνουν επίσης ότι οι μηχανισμοί αξιολόγησης της απόδοσης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου δεν έχουν εξελιχθεί όπως θα έπρεπε. Η μη ευθυγράμμιση μεταξύ του ρόλου και της αξιολόγησης δημιουργεί δυσκολίες στην εκτίμηση του βαθμού στον οποίο οι λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των ενδιαφερομένων (Soh & Martinov-Bennie, 2011).

Άλλη, σχετικού περιεχομένου έρευνα με τον εσωτερικό έλεγχο διενεργήθηκε προκειμένου να τονίσει την αλληλεπίδραση μεταξύ της επιτροπής ελέγχου και του εσωτερικού ελέγχου, αφού ένας από τους βασικούς ρόλους της επιτροπής ελέγχου είναι να ελέγχει και να παρακολουθεί την απάντηση της διοίκησης στα ευρήματα και τις συστάσεις του εσωτερικού ελέγχου. Η έρευνα αυτή λοιπόν περιέχει εμπειρικά στοιχεία για τη σχέση μεταξύ των χαρακτηριστικών της επιτροπής ελέγχου και των αντιλήψεων σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων εσωτερικού ελέγχου. Χρησιμοποιώντας δεδομένα που συλλέχθηκαν από μια έρευνα των επικεφαλής εσωτερικών ελεγκτών εταιρειών εισηγμένων στο χρηματιστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου η μελέτη διαπιστώνει ότι οι περισσότερες στο πλήθος αντιλήψεις για την εφαρμογή των συστάσεων εσωτερικού ελέγχου σχετίζονται στενά με την παρουσία ανεξάρτητων μελών της επιτροπής ελέγχου και με την εμπειρογνωμοσύνη αυτών των μελών στη λογιστική και στη διενέργεια ελέγχου. Τα αποτελέσματα δείχνουν επίσης ότι οι αντιλήψεις για την εφαρμογή των συστάσεων εσωτερικού ελέγχου επηρεάζονται από συχνές συναντήσεις μεταξύ της επιτροπής ελέγχου και των επικεφαλής εσωτερικών ελεγκτών (Abdulaziz & Nedal, 2015).

Άλλη έρευνα που έδειξε ενδιαφέρον προς τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες, είναι η ακόλουθη η οποία επιδίωξε να διερευνήσει τη φύση και τα χαρακτηριστικά της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου σε εισηγμένες εταιρείες της Αιγύπτου και να αξιολογήσει την ικανότητά της να εκπληρώσει το ρόλο της στην εταιρική διακυβέρνηση. Η έρευνα υλοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου, σκοπός του οποίου αποτέλεσε η εξερεύνηση της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου στις Αιγυπτιακές εισηγμένες εταιρείες από 4 βασικές οπτικές πλευρές, σχετικά δηλαδή με τις ρυθμίσεις για την ανάθεση ή την εξωτερική ανάθεση της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου, το οργανωτικό περιβάλλον των επιχειρήσεων και την αλληλεπίδραση με τους εξωτερικούς ελεγκτές. Τα ευρήματα της μελέτης αποκαλύπτουν ότι μεγάλο μέρος των

αιγυπτιακών εισηγμένων εταιρειών έχουν λειτουργία εσωτερικού ελέγχου, αλλά η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου σε αυτές τις εταιρείες είναι λιγότερο ώριμη. Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου έχει χαμηλά επίπεδα οργανωτικής ανεξαρτησίας, διοικητικής υποστήριξης και προσόντων του προσωπικού εσωτερικού ελέγχου. Επίσης, τα αποτελέσματα αποκαλύπτουν ότι η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου εξακολουθεί να εστιάζεται στη συμμόρφωση του δημοσιονομικού ελέγχου και των εσωτερικών ελέγχων και δεν έχει ακόμη προχωρήσει προς τον διευρυμένο νέο ρόλο που εξηγείται στον νέο ορισμό του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών. Τέλος, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχει αδύναμο επίπεδο αλληλεπίδρασης μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών στην Αίγυπτο. Τα ευρήματα τελικώς καταλήγουν στο συμπέρασμα πως η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου στις αιγυπτιακές εισηγμένες εταιρείες, στην τρέχουσα κατάστασή της, αντιμετωπίζει πολλές δυσκολίες που επηρεάζουν αρνητικά την αποτελεσματικότητά του συστήματος εσωτερικού ελέγχου στην εταιρική διακυβέρνηση (Ebaid, 2011).

Ακόμα μια ενδιαφέρουσα έρευνα σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο είναι εκείνη η οποία έθεσε ως στόχο τον καθορισμό των παραγόντων εκείνων που επηρεάζουν την ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου, αλλά και ο προσδιορισμός των διαφόρων μεταβλητών που έθεσαν σε κίνδυνο τη λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Η μελέτη έλαβε χώρα ως μελέτη περίπτωσης του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Μομπάσα με τη χρήση στρωματοποιημένης τεχνικής δειγματοληψίας και με εργαλείο έρευνας το ερωτηματολόγιο. Τα δεδομένα υπέστησαν στατιστική επεξεργασία με τη χρήση του στατιστικού πακέτου για τους κοινωνικούς επιστήμονες (SPSS) και τα ευρήματα της μελέτης παρουσιάστηκαν σε γραφήματα πίτας, ραβδόγραμμα, διαγράμματα και σχήματα. Οι πίνακες χρησιμοποιήθηκαν για να συνοψίσουν τις απαντήσεις για περαιτέρω ανάλυση και διευκόλυνση της σύγκρισης. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση του ιδρύματος (Thuweba, 2014).

Οι ανωτέρω έρευνες αποτελούν μόνο κάποιες από τις έρευνες που έχουν λάβει χώρα κατά τα τελευταία δέκα έτη και επιδιώκουν να μελετήσουν το σύστημα και τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου από διάφορες οπτικές πλευρές. Σε κάθε περίπτωση το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουν οι έρευνες είναι πως ο εσωτερικός έλεγχος κρίνεται απαραίτητος για τη λειτουργία μιας οικονομικής οντότητας προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι που αφορούν τη λειτουργία της και να μειωθούν τελικώς οι περιπτώσεις απάτης.

Κεφάλαιο 3

Δεδομένα

3.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται η κωδικοποίηση των στοιχείων του ερωτηματολογίου έρευνας. Οι ερωτήσεις που κωδικοποιούνται προκειμένου να υποστούν στατιστική επεξεργασία στο Στατιστικό Πρόγραμμα S.P.S.S. παρουσιάζονται αριθμημένες και με τη σειρά που εμφανίζονται στο ερωτηματολόγιο. Οι τιμές που δύναται να πάρουν ξεκινούν από την τιμή 1.

3.2 Κωδικοποίηση ερωτήσεων ερωτηματολογίου

Ο πρώτος πίνακας που ακολουθεί περιέχει την κωδικοποίηση των 8 πρώτων ερωτήσεων Γενικού περιεχομένου του ερωτηματολογίου έρευνας και ο πίνακας 2 που ακολουθεί περιέχει την κωδικοποίηση για τις ερωτήσεις της ενότητας Β΄ του ερωτηματολογίου, σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και τη λειτουργία του.

Πίνακας 1. Κωδικοποίηση ερωτηματολογίου Μέρος Α΄ έρευνας για στατιστική επεξεργασία

<i>1. Επιλέξτε από τα κάτωθι τη νομική μορφή της επιχείρησης στην οποία εργάζεστε.</i>	
Ο.Ε	1
Ε.Ε	2
Ι.Κ.Ε	3
Ε.Π.Ε.	4
Α.Ε.	5

2. Ποια είναι η θέση εργασίας σας στην επιχείρηση;	
Ανώτατη Διοίκηση	1
Διοικητικό Προσωπικό	2
Υπάλληλος λογιστηρίου	3
Οικονομικός Διευθυντής	4
Βασικό προσωπικό	5
Μέτοχος/Ιδιοκτήτης	6
3. Επιλέξτε σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις των 2 τελευταίων ετών σε ποια κατηγορία μεγέθους ανήκει η επιχείρηση στην οποία εργάζεστε.	
Πολύ μικρή	1
Μικρή	2
Μεσαία	3
Μεγάλη	4
4. Η Επιχείρηση στην οποία εργάζεστε είναι μέλος κάποιου Επιχειρηματικού Ομίλου;	
Ναι	1
Όχι	2
5. Ποιος ο κλάδος της δραστηριότητας της επιχείρησης στην οποία απασχολείστε;	

Παραγωγή/Μεταποίηση	1
Υπηρεσίες	2
Εμπορική	3
Κατασκευαστική	4
6. Πόσα έτη βρίσκεται σε λειτουργία η επιχείρησή στην οποία απασχολείστε;	
0-5 έτη	1
6-10 έτη	2
11-15 έτη	3
16-20 έτη	4
>20 έτη	5
7. Ποιος είναι ο αριθμός των εργαζομένων της επιχείρησής σας;	
0-10	1
11-50	2
51-100	3
101-250	4
>250	5

8. Τι είδους βιβλία τηρεί η επιχείρησής σας;	
B' κατηγορίας	1
Γ' κατηγορίας	2
Άλλα	3

Πίνακας 2.Κωδικοποίηση ερωτηματολογίου Μέρους Β' έρευνας για στατιστική επεξεργασία

1. Λειτουργεί στην επιχείρησή σας διακριτό τμήμα εσωτερικού ελέγχου;	
Ναι	1
Όχι	2
2. Αναφέρετε εδώ και πόσα έτη υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου.	
0-1	1
2-5	2
6-10	3
>10	4
3. Αναφέρετε τον αριθμό εργαζόμενων που στελεχώνουν το τμήμα εσωτερικού ελέγχου.	
0-1	1

2-5	2
6-10	3
>10	4
4. Αναφέρετε αν είναι στελεχωμένο με εξειδικευμένο προσωπικό εσωτερικού ελέγχου, κατάλληλο για την διεκπεραίωση των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου και λογιστικού ελέγχου.	
Ναι	1
Όχι	2
5. Διαθέτουν κάποιοι εξ αυτών κάποια πιστοποίηση;	
Ναι	1
Όχι	2
6. Σε ποιο όργανο ο υπεύθυνος του τμήματος εσωτερικού ελέγχου υποβάλλει τις περιοδικές εκθέσεις ή τις αναφορές του τμήματος;	
Το Διοικητικό Συμβούλιο	1
Τον Πρόεδρο	2
Τον Διευθύνων Σύμβουλο	3
Τους μετόχους/ ιδιοκτήτες	4

7. Ο εσωτερικός ελεγκτής υπάγεται κάτω από ποιον;	
Τον Πρόεδρο της εταιρείας	1
Το Διοικητικό Συμβούλιο	2
Τον οικονομικό Διευθυντή	3
8. Κατά πόσο πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα εσωτερικού ελέγχου είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;	
Καθόλου	1
Λίγο	2
Μέτρια	3
Πολύ	4
Πάρα πολύ	5
9. Πιστεύετε ότι η εφαρμογή συστήματος εσωτερικού ελέγχου:	
Αυξάνει την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης	1
Βελτιώνει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων της επιχείρησης σας	2
Βοηθάει στη λήψη αποφάσεων	3
Όλα τα παραπάνω	4

10. Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός στον οποίο το έργο που υλοποιούν οι εσωτερικοί ελεγκτές υποβοηθά τη διενέργεια ελέγχων από τους εξωτερικούς ελεγκτές;	
Καθόλου	1
Λίγο	2
Μέτρια	3
Πολύ	4
Πάρα πολύ	5
11. Προβαίνει η επιχείρησή σας σε αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου;	
Ναι	1
Όχι	2
12. Η ύπαρξη του τμήματος εσωτερικού ελέγχου αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα της παράνομης συμπεριφοράς;	
Ναι	1
Όχι	2

13. Πιστεύετε ότι αν κάποιος διέπραττε οποιασδήποτε μορφής απάτης (πχ κλοπή διαθεσίμων/αποθεμάτων, σύγκρουση συμφερόντων, παράνομα δώρα κλπ) θα μπορούσε να εντοπιστεί από τον Εσωτερικό Έλεγχο;

Ναι	1
Όχι	2

14. Σε ποιες από τις παρακάτω βασικές λειτουργίες της επιχείρησης θεωρείτε ότι συμβάλλει περισσότερο ο εσωτερικός έλεγχος;

Οικονομική	1
Εμπορική	2
Παραγωγική	3

15. Υιοθετούνται κάποια συγκεκριμένα πρότυπα σύνταξης εγγράφων ελέγχου, όπως πχ τα φύλλα εργασίας, ή η έκθεση ελέγχου;

Ναι	1
Όχι	2

16. Οι εσωτερικοί ελεγκτές υποβάλλουν προτάσεις βελτίωσης;

Ναι	1
Όχι	2

17. Πόσο πιστεύετε πως αξίζει το να δαπανήσει μια επιχείρηση πόρους για τη δημιουργία/αναβάθμιση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου;

Καθόλου	1
Λίγο	2
Μέτρια	3
Πολύ	4
Πάρα πολύ	5

18. Συνεργάζεται η επιχείρησή σας με κάποια ελεγκτική εταιρεία;

Ναι	1
Όχι	2

19. Σε ποιο βαθμό υφίσταται κάποιο οργανόγραμμα για κάθε τμήμα στην επιχείρησή σας ώστε να καθορίζονται με σαφήνεια οι τομείς ευθύνης;

Καθόλου	1
Λίγο	2
Μέτρια	3
Πολύ	4
Πάρα πολύ	5

20. Σε ποιο βαθμό αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησής σας, σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν;

Καθόλου	1
Λίγο	2
Μέτρια	3
Πολύ	4
Πάρα πολύ	5

21. Χρησιμοποιεί η επιχείρησή σας κάποιο είδος μηχανογράφησης προκειμένου να καταγράφει τα λογιστικά της δεδομένα και γεγονότα;

Ναι	1
Όχι	2

22. Πραγματοποιούνται έλεγχοι του δικτύου και της ασφαλούς πρόσβασης σε αυτό;

Ναι	1
Όχι	2

23. Πιστεύετε ότι τα πληροφοριακά συστήματα και οι διαδικασίες της επιχείρησής σας μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης;

Καθόλου	1
Λίγο	2

Μέτρια	3
Πολύ	4
Πάρα πολύ	5
24. Υφίσταται στην επιχείρησή σας κάποια τοποποιημένη διαδικασία εκτίμησης του κινδύνου;	
Ναι	1
Όχι	2
25. Με ποιον τρόπο επιβεβαιώνεται η διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών της επιχείρησής σας;	
Δεν υπάρχει κάποιος τρόπος	1
Από αξιολογήσεις εργαζόμενων	2
Από τον διευθυντή κάθε τμήματος	3
Από τους εργαζόμενους των τμημάτων	4
Από το τμήμα εσωτερικού ελέγχου	5
Ορκωτοί λογιστές	6
Με λογισμικό εποπτεία	7
26. Η πρόσληψη προσωπικού γίνεται με διαφάνεια και αξιοκρατία;	

Καθόλου	1
Λίγο	2
Μέτρια	3
Πολύ	4
Πάρα πολύ	5
27. Παρέχεται εκπαίδευση και εξειδίκευση στους υπαλλήλους;	
Ναι	1
Όχι	2
28. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της παραγγελίας;	
Προϊόντα και υπηρεσίες αγοράζονται μόνο από εγκεκριμένους προμηθευτές	1
Ετοιμάζονται γραπτά Δελτία Παραγγελίας για όλες τις αγορές	2
Τα Δελτία Παραγγελίας είναι προαριθμημένα	3
Η αγορά προϊόντων και υπηρεσιών διενεργείται μόνο κατόπιν εγκρίσεως από τα αρμόδια άτομα	4
Προβλέπεται η ύπαρξη δεύτερης εξουσιοδότησης	5

29. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της παραλαβής των αγαθών;	
Εξέταση, καταμέτρηση και ζύγιση	1
Σύνταξη και υπογραφή γραπτών δελτίων	2
Διαδικασία αντιμετώπισης ελλειμμάτων	3
Καταχώρηση της παραλαβής στις καρτέλες	4
30. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της καταχώρησης τιμολογίων;	
Τα Τιμολόγια συγκρίνονται με την εντολή παραγγελίας, το δελτίο αποστολής προμηθευτή και το δελτίο παραλαβής, πριν την καταχώρηση	1
Τίθεται ειδική σφραγίδα με την ημερομηνία άφιξης του Τιμολογίου πάνω στο πρωτότυπο τιμολόγιο	2
Η ένδειξη «καταχωρήθηκε» μπαίνει επί των παραστατικών ώστε να αποφευχθεί διπλή καταχώρηση	3
Οι λογαριασμοί «Προμηθευτές» με χρεωστικό υπόλοιπο εξετάζονται τακτικά	4
31. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της πληρωμής των τιμολογίων;	

Οι πληρωμές διενεργούνται από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα	1
Πραγματοποιείται επισκόπηση των δικαιολογητικών αγοράς (πρωτότυπο τιμολόγιο-δελτίο αποστολής, εντολή παραγγελίας, δελτίο παραλαβής) πριν από τη διενέργεια της πληρωμής	2
Η έγκριση πληρωμής γίνεται από υπεύθυνο πρόσωπο	3
Η ένδειξη «εξοφληθεί» μπαίνει στο τιμολόγιο μετά την πληρωμή του	4
Το πληρωμένο τιμολόγιο φέρνει και την ένδειξη του Νο της επιταγής με την οποία πληρώθηκε	5
32. Πιστεύετε πως αν εφαρμόζεται σύστημα εσωτερικού ελέγχου στην επιχείρησή σας	
Θα αυξανόταν η πιστοληπτική ικανότητα της	1
Θα βελτιωνόταν η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών	2
Θα βοηθούσε στη λήψη αποφάσεων	3
Όλα τα παραπάνω	4
Τίποτα από τα παραπάνω	5

Κεφάλαιο 4

Μεθοδολογία Έρευνας

4.1 Εργαλείο έρευνας – Μέσο συλλογής δεδομένων

Εργαλείο της έρευνας θα αποτελέσει το ερωτηματολόγιο. Το παρόν ερωτηματολόγιο (βλ. παράρτημα) αποτελεί σύνθεση του ερευνητή και περιέχει 40 συνολικά ερωτήσεις κλειστού τύπου. Ως ερωτήσεις κλειστού τύπου είναι αυτές που οι πιθανές τιμές τους υποδεικνύονται από τον ερευνητή, ο ερωτώμενος δηλαδή καλείται να επιλέξει ανάμεσα σε μια λίστα πιθανών απαντήσεων εκείνη που ταιριάζει πιο πολύ στα χαρακτηριστικά του. Αυτό το είδος ερωτήσεων χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό καθώς επιτρέπει την πραγματοποίηση ποσοτικής ανάλυσης.

Ειδικότερα, διακρίνεται σε δύο επιμέρους ενότητες. Η πρώτη ενότητα με τίτλο: «Στατιστικά Στοιχεία» συλλέγει πληροφορίες αναφορικά με το είδος και τη μορφή δραστηριότητας, το μέγεθος της οντότητας, τον κλάδο δραστηριότητας, τον αριθμό των εργαζομένων, τα έτη λειτουργίας και το είδος των τηρούμενων βιβλίων. Η δεύτερη ενότητα με τίτλο: «Ερωτήσεις σχετικά με την ύπαρξη συστήματος εσωτερικού ελέγχου» αποτελείται από 32 ερωτήσεις που σχετίζονται με την ύπαρξη συστήματος εσωτερικού ελέγχου και τη λειτουργία του εντός μιας οντότητας, αλλά και την ανυπαρξία συστήματος εσωτερικού ελέγχου και τον προσδιορισμό των ενεργειών που λαμβάνουν χώρα από μέρους της οντότητας προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων και η ομαλή λειτουργία των δραστηριοτήτων εντός της οντότητας.

4.1.1 Είδος έρευνας

Η χρήση του ερωτηματολογίου ως εργαλείου έρευνας συνεπάγεται την πραγματοποίηση μιας ποσοτικής έρευνας. Σκοπός της ποσοτικής έρευνας είναι να μετρήσει το πόσο και το μέγεθος και όχι τους λόγους ή την αιτία για ένα φαινόμενο. Εντούτοις πολλές φορές η ποσοτική μέθοδος έρευνας μπορεί να προϋδεάσει για την ύπαρξη λόγων ενός γεγονότος, ενώ δεν αποκλείεται η χρήση της ποσοτικής έρευνας συνδυαστικά με την ποιοτική.

Για την πραγματοποίηση της ποσοτικής έρευνας τα δεδομένα θα κωδικοποιηθούν προκειμένου να καταστεί εφικτή η επεξεργασία τους.

4.2 Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας

Η έρευνα απευθύνεται σε επιχειρήσεις μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Πιο συγκεκριμένα, τον πληθυσμό της έρευνας διαμορφώνουν γενικά οι μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Α΄ και Β΄ Βιομηχανική Περιοχή (Βι.Πε) Βόλου και στο Βιοτεχνικό Πάρκο (ΒΙΟ.ΠΑ) Βόλου. Ειδικά, το δείγμα της έρευνας διαμόρφωσαν 46 επιχειρήσεις του Νομού Μαγνησίας. Για την επιλογή του δείγματος λήφθηκε υπόψιν η αντιπροσωπευτικότητα αυτού, δηλαδή το αν τα αποτελέσματα της έρευνας θα μπορούν να γενικευτούν στον πληθυσμό.

Η έρευνα δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί εντός του χρονικού διαστήματος που ορίζει το Πανεπιστήμιο για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας αν πραγματοποιούνταν και απευθυνόταν σε όλο τον πληθυσμό. Το γεγονός αυτό κατέστησε αναγκαία την επιλογή ενός δείγματος προς εφαρμογή της έρευνας.

Για την επιλογή του δείγματος έλαβε χώρα δειγματοληψία κατά στρώματα, σύμφωνα με την οποία επιλέχθηκε ένα τυχαίο δείγμα ορισμένου μεγέθους από τον γενικότερο πληθυσμό (οι μη εισηγμένες επιχειρήσεις του Νομού Μαγνησίας που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη Βιομηχανική περιοχή) και κάθε μέλος του πληθυσμού έχει την ίδια πιθανότητα επιλογής στο δείγμα- αποτελεί μια αμερόληπτη επιλογή, διαθέτει όμως κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που μας ενδιαφέρουν. Ως τέτοιο ορίστηκε η δραστηριοποίηση εντός της Βιομηχανικής Περιοχής του Νομού Μαγνησίας.

Για να επιτευχθεί η διαδικασία της δειγματοληψίας χωρίστηκε ο πληθυσμός σε επιμέρους στρώματα, ομοιογενείς δηλαδή ομάδες ομοίων χαρακτηριστικών. Μειονέκτημα του δείγματος αποτελεί το γεγονός πως είναι σχετικά μικρό σε σχέση με το μέγεθος του πληθυσμού (Ξεκαλάκη, 2004). Το αρχείο των μελών του πληθυσμού που αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας αντλήθηκε από τους επίσημους καταλόγους μελών της Βιομηχανικής Περιοχής του Νομού Μαγνησίας.

Ο καθορισμός του μεγέθους ως γνωστό αποτελεί ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά μιας έρευνας (Χαλικιάς, 2003). Καθώς στην προκειμένη περίπτωση δεν υπήρχε παρόμοιου περιεχομένου έρευνα προκειμένου να κάνουμε χρήση του ίδιου μεγέθους δείγματος, επιλέχθηκε να αποσταλεί πρόσκληση συμμετοχής στην έρευνα σε όλες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός της Βιομηχανικής Περιοχής του Νομού Μαγνησίας.

4.3 Μέθοδος επεξεργασίας δεδομένων

Η επεξεργασία των δεδομένων που θα συλλεχθούν με τη βοήθεια του ερωτηματολογίου θα λάβει χώρα με τη χρήση του Στατιστικού Πακέτου SPSS (Statistical Package for Social Sciences). Δυο από τις βασικότερες μορφές στατιστικής ανάλυσης αποτελούν η περιγραφική στατιστική, η οποία ασχολείται με την περιγραφή των δεδομένων του δείγματος και η επαγωγική στατιστική που ασχολείται με την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τον πληθυσμό της έρευνας. Στην παρούσα έρευνα θα χρησιμοποιηθούν και οι δύο μέθοδοι.

Πιο συγκεκριμένα, από το τμήμα των βασικών λειτουργιών του πακέτου θα χρησιμοποιηθούν τεχνικές επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων, δημιουργία πινάκων και διαγραμμάτων με τη χρήση του ειδικού συντάκτη διαγραμμάτων, απλές στατιστικές αναλύσεις και στατιστικές μη παραμετρικής ανάλυσης. Στο σημείο αυτό στόχος αποτελεί η μελέτη συχνοτήτων για κάθε τιμή της μεταβλητής μέσα στο δείγμα. Αντίστοιχα, από το Advanced τμήμα των κύριων λειτουργιών του προγράμματος θα γίνει χρήση της παλινδρόμησης (Regression) (Τσαγής, 2011).

Τα δεδομένα όπως αναφέρθηκε ανωτέρω θα συλλεχθούν από τα ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια μέσω της χρήσης google forms. Η χρήση αυτή της πλατφόρμας με το πέρας του ορισμένου χρονικού διαστήματος συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων από μέρους των συμμετεχόντων σε αυτή, παρέχει τη δυνατότητα παύσης της έρευνας και εξαγωγής των συμπληρωμένων δεδομένων σε φόρμα excel. Στη συνέχεια τα στοιχεία αφού αντληθούν από την αυτόματα φόρμα excel θα εισαχθούν στο στατιστικό πακέτο SPSS προς κωδικοποίηση και ανάλυση. Κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου αντιστοιχεί και σε μια μεταβλητή. Οι απαντήσεις που δόθηκαν σε κάθε απάντηση αποτελούν και τις τιμές της αντίστοιχης

μεταβλητής. Η κωδικοποίηση των μεταβλητών θα γίνει με τη χρήση τιμών όπως "0" ή "1" κλπ. ανάλογα με τον αριθμό των πιθανών τιμών κάθε μιας μεταβλητής.

4.3.1 Είδη μεταβλητών

Οι μεταβλητές του ερωτηματολογίου μπορούν να καταταγούν τόσο στην κατηγορία των ποιοτικών μεταβλητών, όσο και στην κατηγορία των ποσοτικών μεταβλητών. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν ερωτήσεις που διαμορφώνουν ποιοτικές μεταβλητές και πιο συγκεκριμένα ονομαστικές μεταβλητές όπως είδος οντότητας, μέγεθος κλπ., αλλά υπάρχουν και μεταβλητές διάταξης που διαμορφώνονται από την απάντηση σε κλίμακα με απαντήσεις όπως "πολύ", "λίγο" κλπ.

Από την άλλη, υπάρχουν στο ερωτηματολόγιο της έρευνας και ποσοτικές μεταβλητές, όπως τα έτη λειτουργίας της οντότητας, ο αριθμός των απασχολούμενων κλπ. Οι μεταβλητές αυτές είναι ποσοτικές και διακριτές, εφόσον δεν δηλώνονται δεκαδικά ψηφία.

4.3.2 Παλινδρόμηση και x^2 test

Η παλινδρόμηση αποτελεί την πιο συχνά χρησιμοποιούμενη στατιστική τεχνική μοντελοποίησης για την διενέργεια έρευνας αναφορικά με τη συσχέτιση μεταξύ μίας εξαρτώμενης μεταβλητής και μιας ή περισσότερων ανεξάρτητων μεταβλητών. (Fleiss, 1981) Η παλινδρόμηση προϋποθέτει ότι τα σχετικά δεδομένα ταιριάζουν με μερικά γνωστά είδη συνάρτησης και μετά καθορίζει την καλύτερη συνάρτηση αυτού του είδους που μοντελοποιεί τα δεδομένα που έχουν δοθεί. Ένα από τα πιο ευρέως χρησιμοποιούμενα μοντέλα παλινδρόμησης είναι το γραμμικό, ενώ στην συγκεκριμένη περίπτωση θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης. Το μοντέλο που θα χρησιμοποιηθεί αποτελεί μια γενίκευση του απλού γραμμικού μοντέλου για p Πλήθος ανεξάρτητων μεταβλητών (Draper & Smith, 1981).

Η χρήση της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης θα μπορέσει να δώσει απάντηση στο ερευνητικό ερώτημα αναφορικά με το αν : *"Εξαρτάται η αποτελεσματικότητα του*

συστήματος εσωτερικού ελέγχου των μη εισηγμένων οντοτήτων από τα έτη λειτουργίας της οντότητας και τον αριθμό των εργαζόμενων εντός του τμήματος εσωτερικού ελέγχου". Για τον σκοπό αυτό ορίζεται ως εξαρτημένη μεταβλητή η ερώτηση 8 της δεύτερης ενότητας του ερωτηματολογίου, : "Κατά πόσο πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα εσωτερικού ελέγχου είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;" και ως ανεξάρτητες μεταβλητές οι ακόλουθες ερωτήσεις :

Αναφέρετε εδώ και πόσα έτη υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου.

Αναφέρετε τον αριθμό εργαζόμενων που στελεχώνουν το τμήμα εσωτερικού ελέγχου.

Αντίστοιχα, για τον έλεγχο ύπαρξης συσχέτισης του 4^{ου} ερευνητικού ερωτήματος θα γίνει χρήση του συντελεστή Pearson. Μέσω αυτού θα γίνει απόρριψη ή αποδοχή της μηδενικής υπόθεσης, ότι τα δεδομένα είναι ανεξάρτητα.

Πιο συγκεκριμένα, θα διενεργηθούν 2 έλεγχοι και οι υποθέσεις αυτών θα είναι οι ακόλουθες:

A. H_0 = Το μέγεθος της οντότητας είναι ανεξάρτητο από τους πόρους που δαπανούνται για τη δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

& αντίστοιχα η εναλλακτική υπόθεση:

H_1 : Το μέγεθος της οντότητας εξαρτάται από τους πόρους που δαπανούνται για τη δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

B. H_0 = Το μέγεθος της οντότητας είναι ανεξάρτητο από τον βαθμό στον οποίο αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησης σας, σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν.

& αντίστοιχα η εναλλακτική υπόθεση:

H_1 : Το μέγεθος της οντότητας εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησης σας, σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν.

4.4 Ζητήματα δεοντολογίας έρευνας

Από τα βασικότερα ζητήματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια μιας έρευνας που υλοποιείται με τη βοήθεια ερωτηματολογίου αποτελεί η συνειδητή προσπάθεια από μέρους του ερευνητή για προστασία των συμμετεχόντων σε αυτή. Αυτό σημαίνει πως ο ερευνητής οφείλει να προστατεύσει από κάθε πιθανή βλάβη τους συμμετέχοντες στην έρευνα, η οποία μπορεί να είναι είτε σωματική είτε ψυχική. Εξαιτίας της πανδημίας του Κορωνοϊού και για τη σωματική προστασία των συμμετεχόντων στην έρευνα ο ερευνητής δημιούργησε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο ώστε να αποτρέψει την πιθανή εξάπλωση της πανδημίας. Ακόμα, για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων ο ερευνητής διασφάλισε την ανωνυμία τους και τη διατήρηση της ανωνυμίας μέχρι και μετά το τέλος της έρευνας.

Επιπλέον, ο ερευνητής ενημέρωσε αναλυτικά το σύνολο των συμμετεχόντων για τους σκοπούς και τους λόγους διεξαγωγής της έρευνας και έκανε σαφές το στοιχείο της οικειοθελούς συμμετοχής στην έρευνα. Τα δεδομένα της έρευνας που συλλέχθηκαν με τη βοήθεια του ερωτηματολογίου θα διατηρηθούν από τον ερευνητή και μετά το πέρας της έρευνας και θα διασφαλιστεί η ασφάλειά τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα πρέπει να μπορούν να κοινοποιηθούν από τον ερευνητή προς τους συμμετέχοντες στην έρευνα εφόσον αυτό ζητηθεί.

Κεφάλαιο 5

Εμπειρικά Αποτελέσματα

Σκοπός της εργασίας αποτέλεσε η διερεύνηση της σημαντικότητας του εσωτερικού ελέγχου για τις εταιρείες που η μετοχή τους δεν διαπραγματεύεται σε χρηματιστήριο, ο τρόπος με τον οποίο ασκείται ο εσωτερικός έλεγχος και ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να μετρηθεί η αποτελεσματικότητά του. Για τους ανωτέρω λόγους συντάχθηκε σχετικό ερωτηματολόγιο το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την έρευνα και διακρίνεται σε δύο επιμέρους ενότητες, οι οποίες αποτελούνται από ερωτήσεις κλειστού τύπου κατά κύριο λόγο. Οι ερωτήσεις του εργαλείου έρευνας αναλύονται στις ακόλουθες ενότητες, όπου στην ενότητα 5.1 γίνεται αναφορά σε περιγραφικά στατιστικά στοιχεία, ενώ στην ενότητα 5.2 με τη χρήση της επαγωγικής στατιστικής ανάλυσης απαντώνται τα ερευνητικά ερωτήματα και οι υποθέσεις της έρευνας.

5.1 Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση

Η παρούσα ενότητα διακρίνεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται σχηματικά οι απαντήσεις των συμμετεχουσών εταιρειών της έρευνας του πρώτου μέρους του ερωτηματολογίου, ενώ στη συνέχεια αντίστοιχα παρουσιάζονται οι απαντήσεις του δεύτερου μέρους του ερωτηματολογίου σχετικά με τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

➤ *Α' Μέρος Στατιστικά στοιχεία σχετικά με το δείγμα που συμμετείχε στην έρευνα*

Ο ακόλουθος πίνακας δείχνει τις έγκυρες τιμές των απαντήσεων, δηλαδή την αθροιστική συχνότητα κάθε τιμής μεταβλητής που αντιστοιχεί σε κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου.

Σύμφωνα με τον πίνακα 3 φαίνεται πως σε όλες τις ερωτήσεις του πρώτου μέρους του ερωτηματολογίου σχετικά με τις γενικές ερωτήσεις απάντησαν και οι 46 συμμετέχουσες εταιρείες. Η ένδειξη "missing" δείχνει πως δεν λείπει καμία τιμή, δηλαδή πως κανένας συμμετέχων δεν άφησε κενή την απάντηση.

Πίνακας 3. Έγκυρες τιμές ερωτήσεις Α' μέρος

Statistics

		Ποια	η Ποια	η Μέλος					Είδος
	Νομική	θέση	κατηγορί	επιχειρη	Κλάδος	Έτη	Αριθμός	βιβλίων	
	μορφή	απασχόλ	α	ματικού	δραστηρι	λειτουργί	Εργαζόμ	προς	
	εταιρείας	ησης	μεγέθους	Ομίλου	ότητας	ας	ενων	τήρηση	
N	Valid	46	46	46	46	46	46	46	46
	Missi	0	0	0	0	0	0	0	0
	ng								

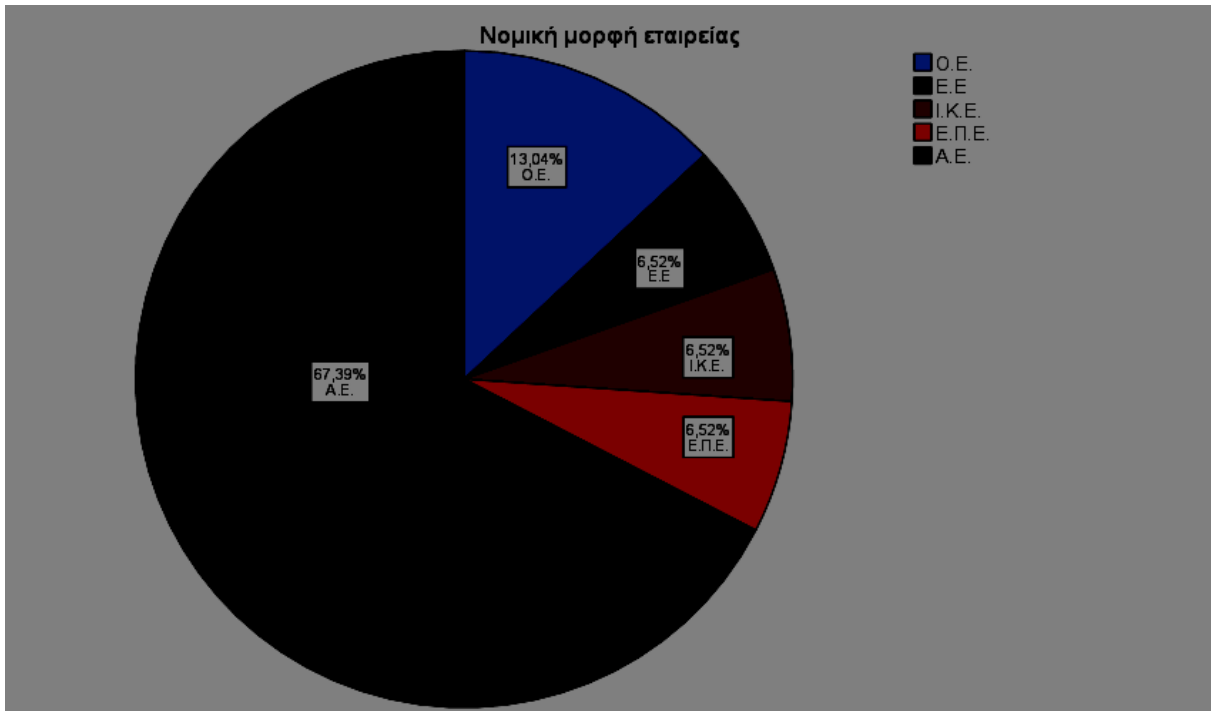
Πίνακας 4. Νομική μορφή εταιρείας

Νομική μορφή εταιρείας

	N	%
O.E.	6	13,0%
E.E	3	6,5%
I.K.E.	3	6,5%
E.Π.Ε.	3	6,5%
A.E.	31	67,4%

Ο πίνακας 4 δείχνει τον τρόπο με τον οποίο κατανέμεται το δείγμα βάσει της νομικής μορφής των εταιρειών που έλαβαν μέρος στην έρευνα. Το μεγαλύτερο πλήθος απαντήσεων βρίσκεται στην 5^η κατηγορία, δηλαδή στην κατηγορία των Ανώνυμων εταιρειών.

Αντίστοιχα, την ανωτέρω κατανομή παρουσιάζει και το κάτωθι κυκλικό διάγραμμα.

Γράφημα 1. Νομική μορφή οντότητας

Στη συνέχεια, ο ακόλουθος πίνακας δείχνει την κατανομή του δείγματος που συμμετείχε στην έρευνα αναφορικά με τη θέση απασχόλησης του εργαζόμενου που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο έρευνας.

Πίνακας 5. Θέση απασχόλησης εντός της οντότητας

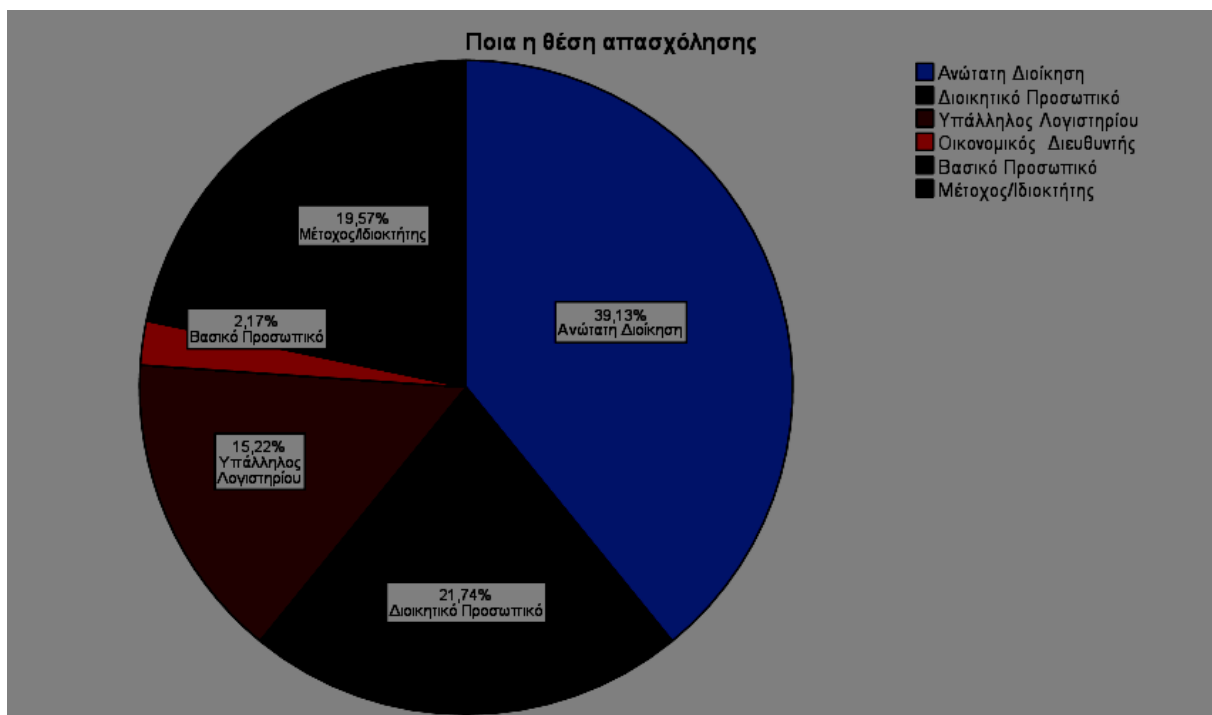
Ποια η θέση απασχόλησης

	N	%
Ανώτατη Διοίκηση	18	39,1%
Διοικητικό Προσωπικό	10	21,7%
Υπάλληλος Λογιστηρίου	7	15,2%

Οικονομικός Διευθυντής	1	2,2%
Βασικό Προσωπικό	1	2,2%
Μέτοχος/Ιδιοκτήτης	9	19,6%

Από τον πίνακα 5 φαίνεται πως το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος διαμορφώνει η Ανώτατη Διοίκηση με ποσοστό 39,1%, ενώ το μικρότερο μέρος οι κατηγορίες του Βασικού Προσωπικού και του Οικονομικού Διευθυντή.

Κατά ανάλογο τρόπο παρουσιάζεται και το κυκλικό διάγραμμα της ανάλογης κατανομής

Γράφημα 2. Θέση απασχόλησης εντός της οντότητας

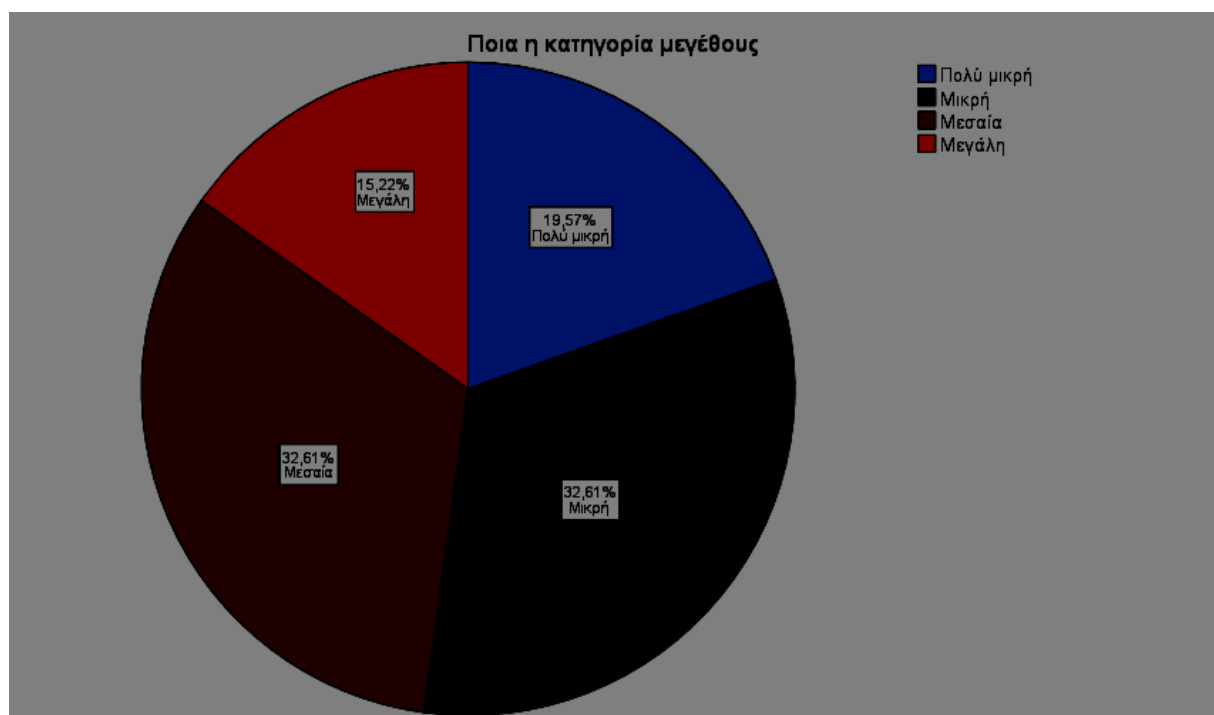
Στη συνέχεια, ο πίνακας 6 παρουσιάζει την κατανομή του δείγματος ως προς την κατηγορία μεγέθους. Οι κατηγορίες μεγέθους είναι 4 και παρουσιάζονται κλιμακωτά από την πιο μικρή στην πιο μεγάλη.

Πίνακας 6. Ποια η κατηγορία μεγέθους

Ποια η κατηγορία μεγέθους

	N	%
Πολύ μικρή	9	19,6%
Μικρή	15	32,6%
Μεσαία	15	32,6%
Μεγάλη	7	15,2%

Η κατηγορία μεγέθους με τη μεγαλύτερη συχνότητα όπως φαίνεται και από τον πίνακα 6 είναι η "Μικρή" και η "Μεσαία" με σχετική συχνότητα ίση με 32,6%. Την κατανομή δείχνει και το ακόλουθο γράφημα.

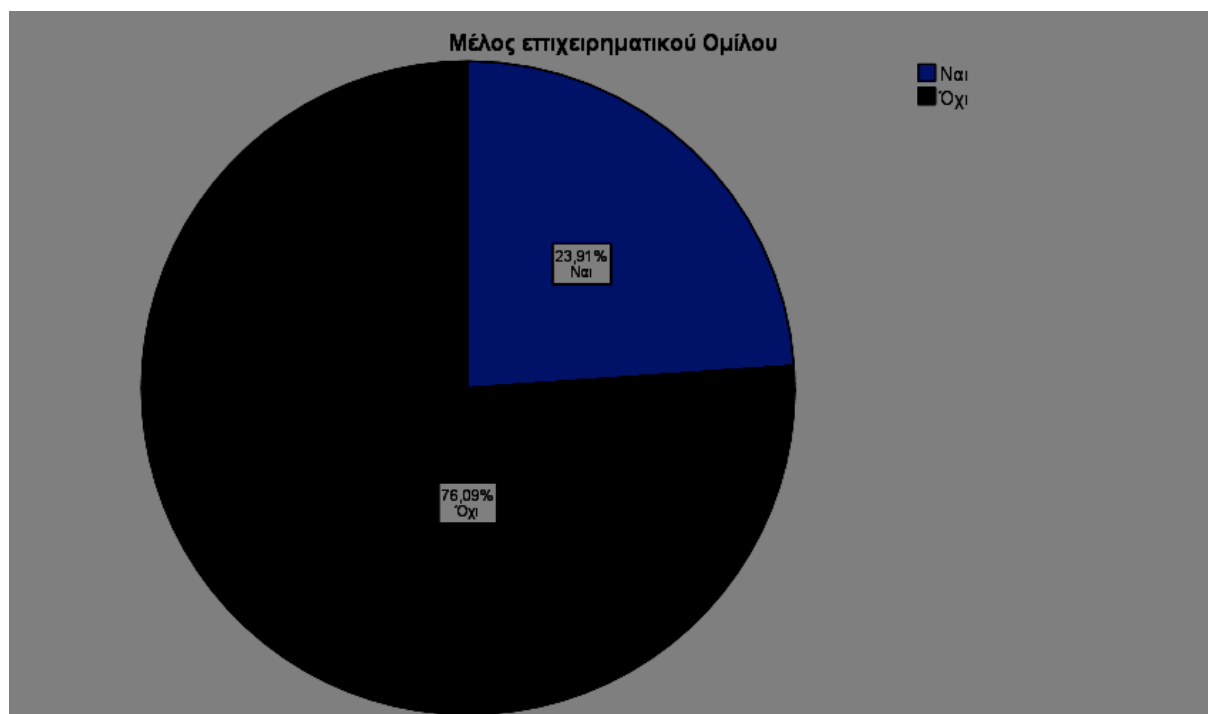
Γράφημα 3. Κατηγορία μεγέθους

Στη συνέχεια, ο πίνακας 7 δείχνει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με το αν αποτελούν μέλη επιχειρηματικού ομίλου ή όχι. Όπως παρατηρείται, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος, με σχετική συχνότητα ίση με 76,1% δεν αποτελεί μέλος ενός επιχειρηματικού ομίλου.

Πίνακας 7. Μέλος Επιχειρηματικού Ομίλου

Μέλος επιχειρηματικού Ομίλου

	N	%
Ναι	11	23,9%
Όχι	35	76,1%

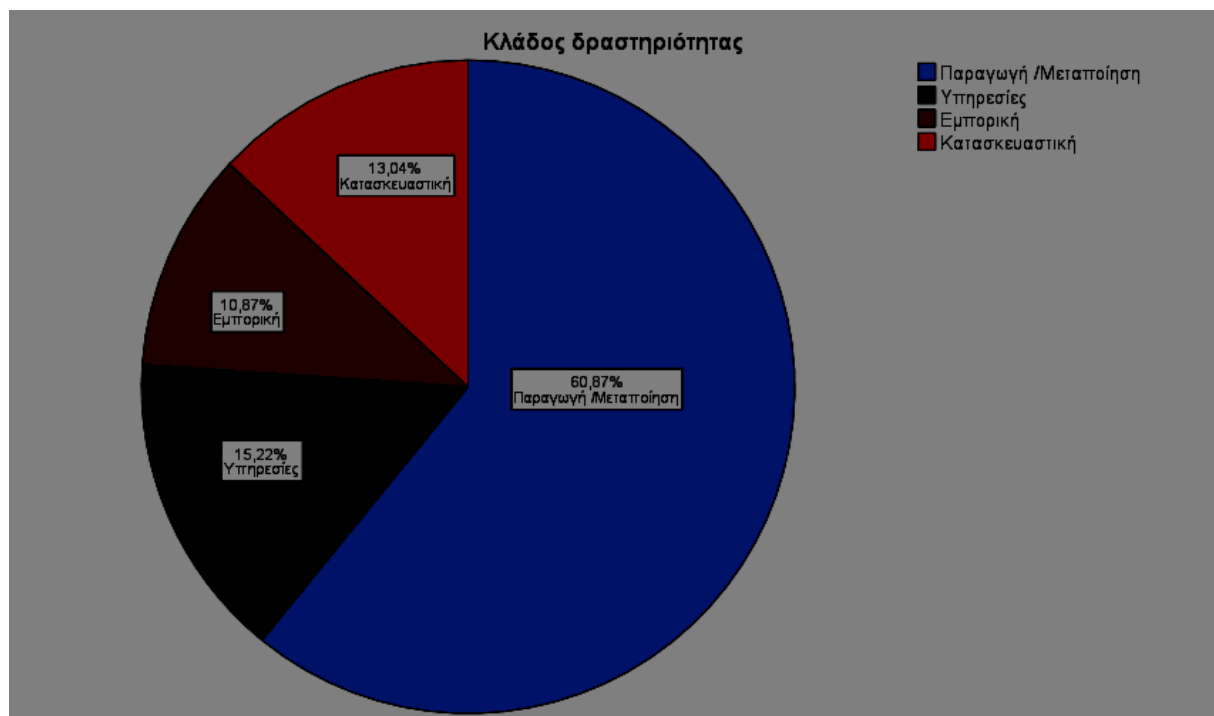
Γράφημα 4. Μέλος επιχειρηματικού Ομίλου

Πίνακας 8. Κλάδος δραστηριότητας

Κλάδος δραστηριότητας

	N	%
Παραγωγή /Μεταποίηση	28	60,9%
Υπηρεσίες	7	15,2%
Εμπορική	5	10,9%
Κατασκευαστική	6	13,0%

Σύμφωνα με τον πίνακα 8 φαίνεται πως το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος εμπίπτει σε παραγωγικούς /μεταποιητικούς κλάδους δραστηριότητας σε ποσοστό 60,9%, ενώ το μικρότερο μέρος του δείγματος εμπίπτει στην περίπτωση των εμπορικών επιχειρήσεων.

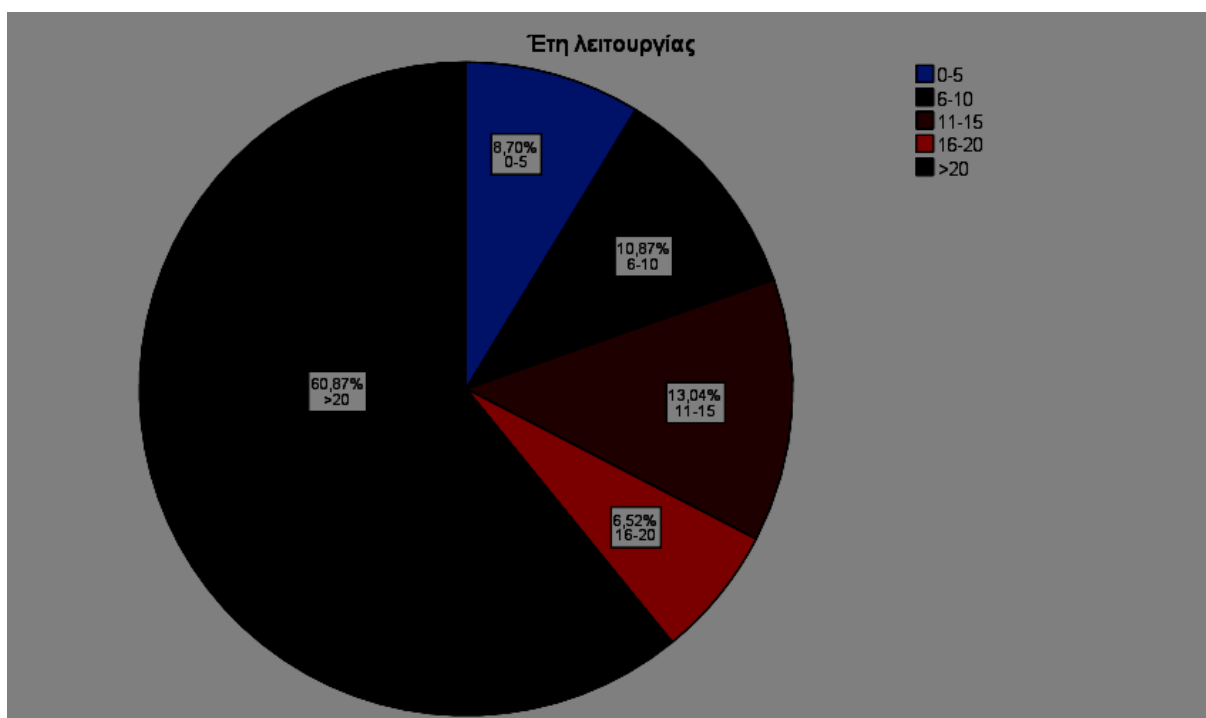
Γράφημα 5. Κλάδος δραστηριότητας

Πίνακας 9. Έτη λειτουργίας

Έτη λειτουργίας

	N	%
0-5	4	8,7%
6-10	5	10,9%
11-15	6	13,0%
16-20	3	6,5%
>20	28	60,9%

Σύμφωνα με τον πίνακα 9 το μεγαλύτερο μέρος των οντοτήτων που έλαβαν μέρος στην έρευνα σε ποσοστό 60,9% ασκούν δραστηριότητα για περισσότερα από 20 έτη, ενώ το μικρότερο ποσοστό αυτών λειτουργούν για λιγότερο από 5 έτη σε ποσοστό 8,7%.

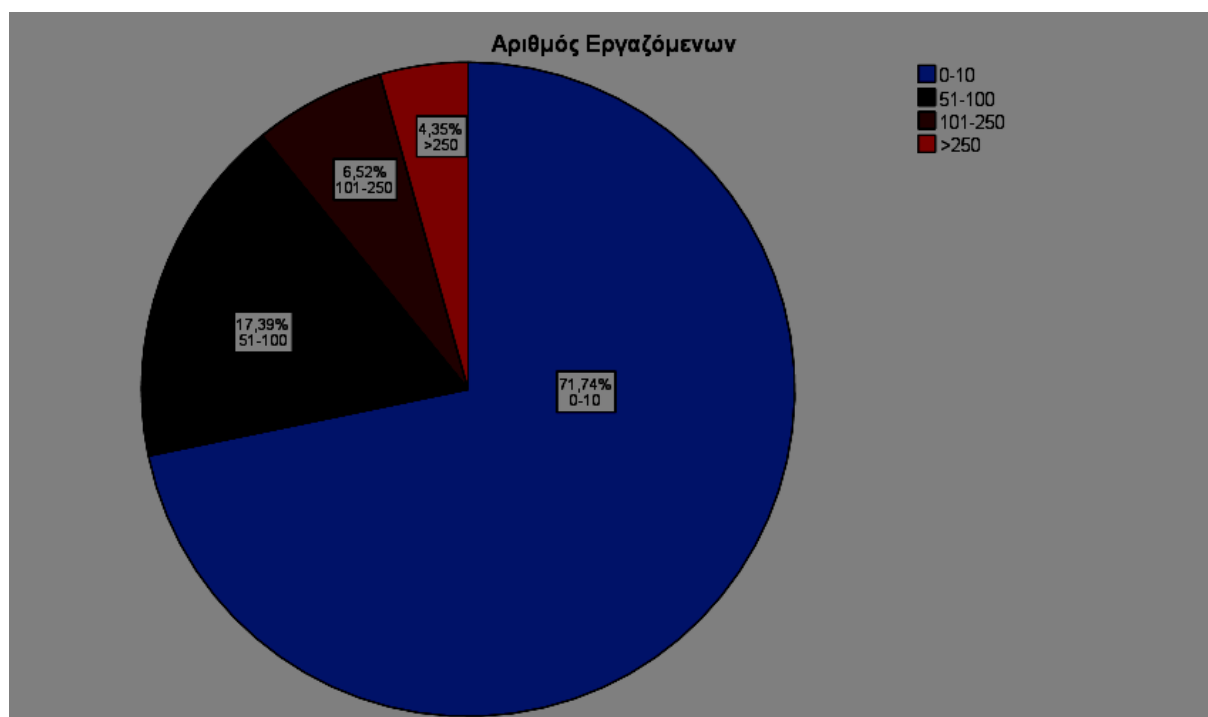

Γράφημα 6. Έτη λειτουργίας

Πίνακας 10. Αριθμός εργαζόμενων

Αριθμός Εργαζόμενων

	N	%
0-10	33	71,7%
51-100	8	17,4%
101-250	3	6,5%
>250	2	4,3%

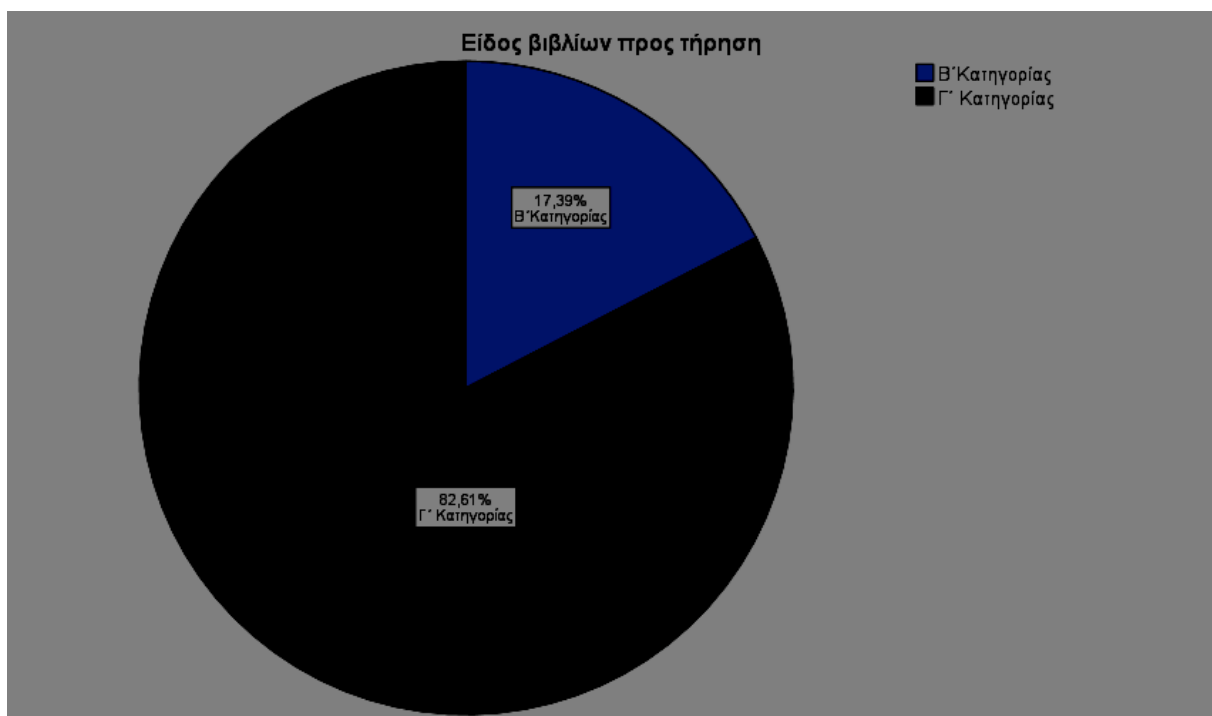
Γράφημα 7. Αριθμός εργαζόμενων

Σύμφωνα με τον πίνακα 10 και το γράφημα 7 φαίνεται πως το μεγαλύτερο μέρος των οντοτήτων που συμμετείχαν στην έρευνα διαθέτουν εργατικό δυναμικό δυναμικότητας μεταξύ 0-10 ατόμων σε ποσοστό 71,7%.

Πίνακας 11. Είδος βιβλίων προς τήρηση

Είδος βιβλίων προς τήρηση

	N	%
Β' Κατηγορίας	8	17,4%
Γ' Κατηγορίας	38	82,6%

Γράφημα 8. Είδος βιβλίων προς τήρηση

Τέλος, και σύμφωνα με τον πίνακα 11 ανωτέρω και το γράφημα 8 βλέπουμε πως το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος τηρεί βιβλία Γ' κατηγορίας σε ποσοστό 82,6%, ενώ το υπόλοιπο δείγμα τηρεί βιβλία Β' Κατηγορίας σε ποσοστό 17,4%, ενώ η κατηγορία "άλλο" διαθέτει μηδενική συχνότητα και έτσι δεν εμφανίζεται καθόλου, ούτε στον πίνακα 11, ούτε όμως και στο κυκλικό διάγραμμα.

➤ **Β' μέρος Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη λειτουργία του Εσωτερικού ελέγχου**

Στη συνέχεια και μόνο με τη χρήση πινάκων παρουσιάζονται οι απόλυτες και σχετικές συχνότητες για κάθε μια μεταβλητή που αντιπροσωπεύει μια ερώτηση του ερωτηματολογίου έρευνας. Σε κάθε μια από αυτές αναφέρεται και ο συνολικός αριθμός των συμμετεχόντων που απάντησαν.

Πίνακας 12. Λειτουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου

1.Λειτουργεί στην επιχείρησή σας τμήμα εσωτερικού ελέγχου;

	N	%
Ναι	11	23,9%
Όχι	35	76,1%

Στην ανωτέρω ερώτηση φαίνεται πως απάντησε το σύνολο των συμμετεχόντων, δηλαδή και οι 46 συμμετέχοντες. Θετικά απάντησαν οι 11 από τους 43, δηλαδή το 23,9% του συνόλου, ενώ αρνητικά οι 35, δηλαδή το 76,1% του συνόλου. Στις περισσότερες λοιπόν οντότητες δεν λειτουργεί τμήμα εσωτερικού ελέγχου.

Στη συνέχεια, στην δεύτερη ερώτηση του μέρους Β' του ερωτηματολογίου έρευνας απάντησαν μόνο εκείνες οι οντότητες που διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου, δηλαδή οι 11 από τις 46. Από αυτές για τις 7 το τμήμα εσωτερικού ελέγχου λειτουργεί για περισσότερα από δέκα έτη, ενώ για 3 λειτουργεί από 2-5 έτη και μόλις για μια λειτουργεί σε πρώιμο στάδιο, δηλαδή από 0-1 έτη.

Πίνακας 13. Έτη λειτουργίας τμήματος εσωτερικού ελέγχου

2.Εδώ και πόσα χρόνια υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου;

	N	%
	35	76,1%
0-1	1	2,2%
2-5	3	6,5%
>10	7	15,2%

Πάλι σύμφωνα με τον πίνακα 14 απάντησαν μόλις οι 11 από τις 46 εταιρείες που διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου.

Πίνακας 14. Αριθμός εργαζόμενων στο τμήμα εσωτερικού ελέγχου

3.Αριθμός εργαζόμενων εντός τμήματος εσωτερικού ελέγχου

	N	%
	35	76,1%
0-1	5	10,9%
2-5	5	10,9%
>10	1	2,2%

Σύμφωνα με τον πίνακα 15 οι περισσότεροι συμμετέχοντες απάντησαν πως οι εργαζόμενοι εντός του τμήματος εσωτερικού ελέγχου αριθμούν από 0-1 και από 2-5 με

ποσοστό 10,9%. Αντίστοιχα, η τιμή της μεταβλητής >10 εργαζόμενοι στο τμήμα εσωτερικού ελέγχου διαμορφώνεται σε 2,2%. Συνολικά και σε αυτή την ερώτηση απάντησαν 11 από τους 46 συμμετέχοντες.

Πίνακας 15. Στελέχωση τμήματος από εξειδικευμένο προσωπικό

4.Είναι το τμήμα στελεχωμένο με εξειδικευμένο προσωπικό;

	N	%
	36	78,3%
Ναι	7	15,2%
Όχι	3	6,5%

Στην ερώτηση 4 απάντησαν μόλις οι 10 από τις 11 εταιρείες που διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Οι 7 σε ποσοστό 15,2% του συνόλου απάντησαν πως το τμήμα είναι στελεχωμένο από εξειδικευμένο προσωπικό, ενώ οι 3 απάντησαν αρνητικά, δηλαδή πως δεν είναι στελεχωμένο από εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό.

Πίνακας 16. Διαθέτουν πιστοποίηση στον εσωτερικό έλεγχο;

5. Διαθέτουν κάποια πιστοποίηση;

	N	%
	36	78,3%
Ναι	6	13,0%
Όχι	4	8,7%

Σύμφωνα με τον πίνακα 16 φαίνεται πως απάντηση έδωσαν πάλι οι 10 από τους 11 συμμετέχοντες που εργάζονται σε οντότητα που λειτουργεί τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Θετικά στην απάντηση αποκρίθηκαν οι 6 από αυτούς στην ερώτηση αναφορικά με το αν οι εργαζόμενοι του τμήματος διαθέτουν κάποια πιστοποίηση, ενώ αρνητικά απάντησαν οι 4.

Στη συνέχεια, ο πίνακας 17 δείχνει τον αριθμό των επιχειρήσεων που διαθέτουν σύστημα εσωτερικού ελέγχου και υποβάλουν τις εκθέσεις του τμήματος προς αναφορά στα αρμόδια όργανα. Σύμφωνα με τις απαντήσεις φαίνεται πως το 4,3% υποβάλει τις εκθέσεις είτε στο Διοικητικό Συμβούλιο, είτε στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, ενώ το 10,9% του συνόλου προς τους μετόχους/ιδιοκτήτες της οντότητας.

Πίνακας 17. Σε ποιο όργανο ο υπεύθυνος του τμήματος ΕΕ υποβάλει τις περιοδικές εκθέσεις ή τις αναφορές του τμήματος

6. Σε ποιο όργανο ο υπεύθυνος του τμήματος ΕΕ υποβάλει τις περιοδικές εκθέσεις ή τις αναφορές του τμήματος

	N	%
	37	80,4%
Το Δ.Σ	2	4,3%
Τον Διευθύνων σύμβουλο	2	4,3%
Τους μετόχους / Ιδιοκτήτες	5	10,9%

Στη συνέχεια, ο πίνακας 18 δείχνει σε ποιο όργανο υπάγεται γενικά ο εσωτερικός ελεγκτής. Στην ερώτηση αυτή απάντησαν οι 9 από τις 11 εταιρείες που διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου και ειδικότερα, υπέδειξαν ως τέτοιο όργανο κατά 19,6% τον Πρόεδρο της εταιρείας.

Πίνακας 18. Ο εσωτερικός ελεγκτής υπάγεται κάτω από ποιον;

7. Ο εσωτερικός ελεγκτής υπάγεται κάτω από ποιον;

	N	%
	37	80,4%
Τον πρόεδρο	9	19,6%

Ακολούθως, σύμφωνα με τον πίνακα 19 φαίνεται πως απάντησαν και οι 11 εταιρείες που διαθέτουν σύστημα εσωτερικού ελέγχου από το σύνολο των 46 οντοτήτων που συμμετείχαν γενικά στην έρευνα. Οι 2 εξ αυτών απάντησαν πως είναι σε θέση το υπάρχον σύστημα να αποδώσει μέτρια, οι 5 που αναλογούν σε ποσοστό 10,9% απάντησαν πως μπορεί να αποδώσει πολύ, ενώ οι 4 πάρα πολύ και ανέρχονται στο 8,7% του γενικού συνόλου του δείγματος.

Πίνακας 19. Είναι το υπάρχον σύστημα σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;

8. Κατά πόσο πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;

	N	%
	35	76,1%
Μέτρια	2	4,3%
Πολύ	5	10,9%
Πάρα πολύ	4	8,7%

Πίνακας 20. Πιστεύετε ότι η εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου..

9. Πιστεύετε ότι η εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου..

	N	%
	35	76,1%
Βελτιώνει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων	3	6,5%
Βοηθάει στη λήψη αποφάσεων	1	2,2%
Όλα τα παραπάνω	7	15,2%

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα το 6,5% του δείγματος θεωρεί πως η εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, το 2,2% πιστεύει πως η εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου μπορεί να βοηθήσει στη λήψη αποφάσεων, ενώ το 15,2% πιστεύει πως η εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων, να συμβάλει στη λήψη αποφάσεων και αυξήσει τη πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης.

Πίνακας 21. Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός στον οποίο το έργο των εσωτερικών ελεγκτών υποβοηθά τη διενέργεια εξωτερικού ελέγχου

10. Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός στον οποίο το έργο των εσωτερικών ελεγκτών υποβοηθά τη διενέργεια εξωτερικού ελέγχου

	N	%
	36	78,3%
Μέτρια	3	6,5%

Πολύ	4	8,7%
Πάρα πολύ	3	6,5%

Σύμφωνα με τον πίνακα 21 το 6,5% πιστεύει πως ο βαθμός στον οποίο το έργο των εσωτερικών ελεγκτών υποβοηθά το έργο των εξωτερικών ελεγκτών κρίνεται ως μέτριος, το 8,7% αντίστοιχα τον κρίνει ως πολύ, ενώ το 6,5% ως πάρα πολύ.

Πίνακας 22. Προβαίνει η επιχείρηση σε αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου;

11. Προβαίνει η επιχείρηση σε αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου;

	N	%
	35	76,1%
Ναι	9	19,6%
Όχι	2	4,3%

Σύμφωνα με τον πίνακα 22 φαίνεται πως από τις 11 επιχειρήσεις που διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου οι 9 προβαίνουν σε αξιολόγηση της επάρκειας του συστήματος και αναλογούν σε ποσοστό 19,6% του δείγματος, ενώ οι 2 δεν προβαίνουν σε ανάλογη πράξη και αφορούν το 4,3% του δείγματος.

Πίνακας 23. Η ύπαρξη του τμήματος εσωτερικού ελέγχου αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα της παράνομης συμπεριφοράς

12. Η ύπαρξη του τμήματος εσωτερικού ελέγχου αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα της παράνομης συμπεριφοράς

	N	%
	35	76,1%
Ναι	9	19,6%
Όχι	2	4,3%

Σύμφωνα με τον πίνακα 23 η ύπαρξη του συστήματος εσωτερικού ελέγχου αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα απάτης σύμφωνα με το 19,6% του δείγματος, ενώ δεν αποτελεί σύμφωνα με το 4,3% του δείγματος.

Πίνακας 24. Ο εσωτερικός έλεγχος θα μπορούσε να εντοπίσει πιθανή απάτη

13. Ο εσωτερικός έλεγχος θα μπορούσε να εντοπίσει πιθανή απάτη

	N	%
	35	76,1%
Ναι	11	23,9%

Πλήρη σύμπτωση απόψεων υπήρξε αναφορικά με την ερώτηση 13 του δεύτερου μέρους του ερωτηματολογίου, σχετικά με το αν ο εσωτερικός έλεγχος θα μπορούσε να εντοπίσει μια πιθανή απάτη. Όλοι οι συμμετέχοντες που απασχολούνται σε επιχειρήσεις που διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου έκριναν πως ο εσωτερικός έλεγχος θα μπορούσε να ανακαλύψει

πιθανή απάτη και αντιστοιχεί σε ποσοστό 23,9% του συνόλου του δείγματος που συμμετείχε στην έρευνα.

Πίνακας 25. Σε ποιους τομείς συμβάλει περισσότερο ο εσωτερικός έλεγχος

14. Σε ποιους τομείς συμβάλει περισσότερο ο εσωτερικός έλεγχος

	N	%
	36	78,3%
Οικονομική	7	15,2%
Παραγωγική	3	6,5%

Σε ποσοστό 15,2% ο εσωτερικός έλεγχος σύμφωνα με τον πίνακα 25 συμβάλλει στην οικονομική υπηρεσία, ενώ σε ποσοστό 6,5% στον τομέα της παραγωγής.

Πίνακας 26. Υιοθετούνται πρότυπα σύνταξης εγγράφων ελέγχου

15. Υιοθετούνται πρότυπα σύνταξης εγγράφων ελέγχου

	N	%
	35	76,1%
Ναι	10	21,7%
Όχι	1	2,2%

Σε ποσοστό 21,7% υιοθετούνται πρότυπα σύνταξης εγγράφων ελέγχου, ενώ σε ποσοστό 2,2% όχι.

Πίνακας 27. Οι εσωτερικοί ελεγκτές υποβάλλουν προτάσεις βελτίωσης

16. Οι εσωτερικοί ελεγκτές υποβάλλουν προτάσεις βελτίωσης

	N	%
	35	76,1%
Ναι	9	19,6%
Όχι	2	4,3%

Σύμφωνα με τον πίνακα 27 κατά 19,6% οι ελεγκτές υποβάλουν προτάσεις βελτίωσης, ενώ κατά 4,3% δεν υποβάλλουν αντίστοιχες προτάσεις.

Πίνακας 28. Συνεργάζεται η επιχείρησή σας με κάποια ελεγκτική εταιρεία

17. Συνεργάζεται η επιχείρησή σας με κάποια ελεγκτική εταιρεία

	N	%
Ναι	21	45,7%
Όχι	23	50,0%
Missing System	2	4,3%

Σύμφωνα με τον πίνακα 28, στην ερώτηση αναφορικά με το αν συνεργάζεται η οντότητα με κάποια ελεγκτική εταιρεία απάντησαν οι 44 από τις 46 συνολικά εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα. Βάσει των απαντήσεων οι 21 συνεργάζονται και αντιστοιχούν σε ποσοστό 45,7%, ενώ οι 23 δεν συνεργάζονται και αντιστοιχούν σε ποσοστό 50%.

Πίνακας 29. Πόσο πιστεύετε πως αξίζει να δαπανήσει μια επιχείρηση για την αναβάθμιση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου;

18. Πόσο πιστεύετε πως αξίζει να δαπανήσει μια επιχείρηση για την αναβάθμιση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου;

	N	%
Λίγο	9	19,6%
Μέτρια	12	26,1%
πολύ	18	39,1%
Πάρα πολύ	5	10,9%
Missing System	2	4,3%

Μόλις 2 από τους 46 συμμετέχοντες δεν απάντησαν στην ερώτηση του πίνακα 29, αναφορικά με το αν πιστεύουν πως αξίζει να δαπανήσουν πόρους για να αναβαθμίσουν το τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Από τους υπόλοιπους το 19,6% απάντησε "λίγο", το 26,1% απάντησε "μέτρια", το 39,1% απάντησε "πολύ" και το 10,9% απάντησε "πάρα πολύ". Μηδενική συχνότητα για την επιλογή "καθόλου" όσον αφορά τους πόρους που αξίζει να δαπανήσει μια επιχείρηση για την αναβάθμιση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Κατά ανάλογο τρόπο παρουσιάζονται και τα αποτελέσματα των υπολοίπων ερωτήσεων σύμφωνα με τους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 30. Σε ποιο βαθμό υφίσταται κάποιο οργανόγραμμα για κάθε τμήμα στην επιχείρησή σας;

19. Σε ποιο βαθμό υφίσταται κάποιο οργανόγραμμα για κάθε τμήμα στην επιχείρησή σας;

	N	%
Καθόλου	4	8,7%
Λίγο	5	10,9%
Μέτρια	13	28,3%
πολύ	15	32,6%
Πάρα πολύ	8	17,4%
Missing System	1	2,2%

“Καθόλου” απάντησαν μόλις 4 από τους 46 συμμετέχοντες, αναφορικά με την ύπαρξη κάποιου οργανογράμματος, ενώ “Πάρα πολύ” απάντησαν 8 συμμετέχοντες, δηλαδή ποσοστό ίσο με 17,4%.

Αντίστοιχα, “Καθόλου” στην ερώτηση 20, σχετικά με τον βαθμό στον οποίο αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησης σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν, απάντησαν σύμφωνα με τον πίνακα 31 μόλις 1 από τους συμμετέχοντες σε ποσοστό 2,2%, ενώ “Πάρα πολύ” απάντησαν 6, σε ποσοστό 13%.

Πίνακας 31. Σε ποιο βαθμό αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησής σας σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν;

20. Σε ποιο βαθμό αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησής σας σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν;

	N	%
Καθόλου	1	2,2%
Λίγο	4	8,7%
Μέτρια	17	37,0%
πολύ	17	37,0%
Πάρα πολύ	6	13,0%
Missing System	1	2,2%

Πίνακας 32. Χρησιμοποιεί η επιχείρησή κάποιο είδος μηχανογράφησης ώστε να καταγράφει τα λογιστικά της δεδομένα;

21. Χρησιμοποιεί η επιχείρησή κάποιο είδος μηχανογράφησης ώστε να καταγράφει τα λογιστικά της δεδομένα;

	N	%
Ναι	42	91,3%
Όχι	3	6,5%
Missing System	1	2,2%

Σύμφωνα με τον πίνακα 32, μόλις ένας από τους συμμετέχοντες δεν απάντησε στην εν λόγω ερώτηση αναφορικά με το αν η επιχείρησή χρησιμοποιεί κάποιο είδος μηχανογράφησης ώστε να καταγράφει τα λογιστικά της δεδομένα. Το 91,3% του δείγματος αντίστοιχα απάντησε

θετικά, ενώ το 6,5% του δείγματος απάντησε αρνητικά.

Πίνακας 33. Πραγματοποιούνται έλεγχοι του δικτύου και της ασφαλούς πρόσβασης σε αυτό;

22. Πραγματοποιούνται έλεγχοι του δικτύου και της ασφαλούς πρόσβασης σε αυτό;

	N	%
Ναι	35	76,1%
Όχι	9	19,6%
Missing System	2	4,3%

Σύμφωνα με το 76,1% του δείγματος πραγματοποιούνται έλεγχοι του δικτύου και της ασφαλούς πρόσβασης σε αυτό, ενώ σύμφωνα με το 19,6% του δείγματος δεν συμβαίνει κάτι αντίστοιχο.

Πίνακας 34. Πιστεύετε ότι τα πληροφοριακά συστήματα μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης;

23. Πιστεύετε ότι τα πληροφοριακά συστήματα μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης;

	N	%
Λίγο	6	13,0%
Μέτρια	11	23,9%
πολύ	19	41,3%

Πάρα πολύ	9	19,6%
Missing System	1	2,2%

Σύμφωνα με τον πίνακα 34 μόλις το 13% του δείγματος θεωρεί πως τα πληροφοριακά συστήματα είναι σε θέση να αποτρέψουν τον κίνδυνο απάτης σε βαθμό ‘‘λίγο’’, ενώ σε ποσοστό 19,6% ‘‘πάρα πολύ’’.

***Πίνακας 35.** Υφίσταται στην επιχείρησή σας κάποια τυποποιημένη διαδικασία εκτίμησης του κινδύνου;*

24. Υφίσταται στην επιχείρησή σας κάποια τυποποιημένη διαδικασία εκτίμησης του κινδύνου;

	N	%
Ναι	17	37,0%
Όχι	29	63,0%

Σύμφωνα με τον πίνακα 35, το 37% του δείγματος υφίσταται στην επιχείρησή της στην οποία απασχολούνται τυποποιημένες διαδικασίες για την εκτίμηση κινδύνων, ενώ σύμφωνα με το 63% δεν υπάρχει κάτι ανάλογο.

***Πίνακας 36.** Με ποιον τρόπο επιβεβαιώνεται η διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών της επιχείρησής σας;*

25. Με ποιον τρόπο επιβεβαιώνεται η διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών της επιχείρησής σας;

	N	%
Δεν υπάρχει κάποιος τρόπος	4	8,7%
Από αξιολογήσεις εργαζόμενων	7	15,2%
Από τον διευθυντή κάθε τμήματος	15	32,6%
Από τους εργαζόμενους των τμημάτων	12	26,1%
Από το τμήμα εσωτερικού ελέγχου	5	10,9%
Άλλο	1	2,2%
Missing System	2	4,4%

Σύμφωνα με τον πίνακα 36 η διαφάνεια κατά τη διενέργεια των εργασιών διασφαλίζεται στο μεγαλύτερο μέρος από τον διευθυντή του κάθε τμήματος, ενώ σε ποσοστό 26,1% διασφαλίζεται και από τους εργαζομένους των τμημάτων.

Σύμφωνα με τον πίνακα 37 ο βαθμός στον οποίο η πρόσληψη του προσωπικού γίνεται με διαφάνεια και αξιοκρατία ανέρχεται σε "λίγο" κατά 6,5%, σε "μέτρια" κατά 10,9% και σε "πολύ" και "πάρα πολύ" αντίστοιχα σε 41,3%.

Πίνακας 37. Η πρόσληψη προσωπικού γίνεται με διαφάνεια και αξιοκρατία.

26. Η πρόσληψη προσωπικού γίνεται με διαφάνεια και αξιοκρατία;

	N	%
--	---	---

Λίγο	3	6,5%
Μέτρια	5	10,9%
πολύ	19	41,3%
Πάρα πολύ	19	41,3%

Αντίστοιχα, στον πίνακα 38 φαίνεται το ποσοστό στο οποίο παρέχεται εκπαίδευση στους υπαλλήλους της κάθε οντότητας.

Πίνακας 38. Παρέχεται εκπαίδευση και εξειδίκευση στους υπαλλήλους;

27. Παρέχεται εκπαίδευση και εξειδίκευση στους υπαλλήλους;

	N	%
Ναι	42	91,3%
Όχι	4	8,7%

Σύμφωνα με τον πίνακα 38 θετικά απάντησαν στην ερώτηση 26 του ερωτηματολογίου οι 42 από τους ερωτώμενους σε ποσοστό 91,3%, ενώ αρνητικά οι υπόλοιποι 4, σε ποσοστό 8,7%.

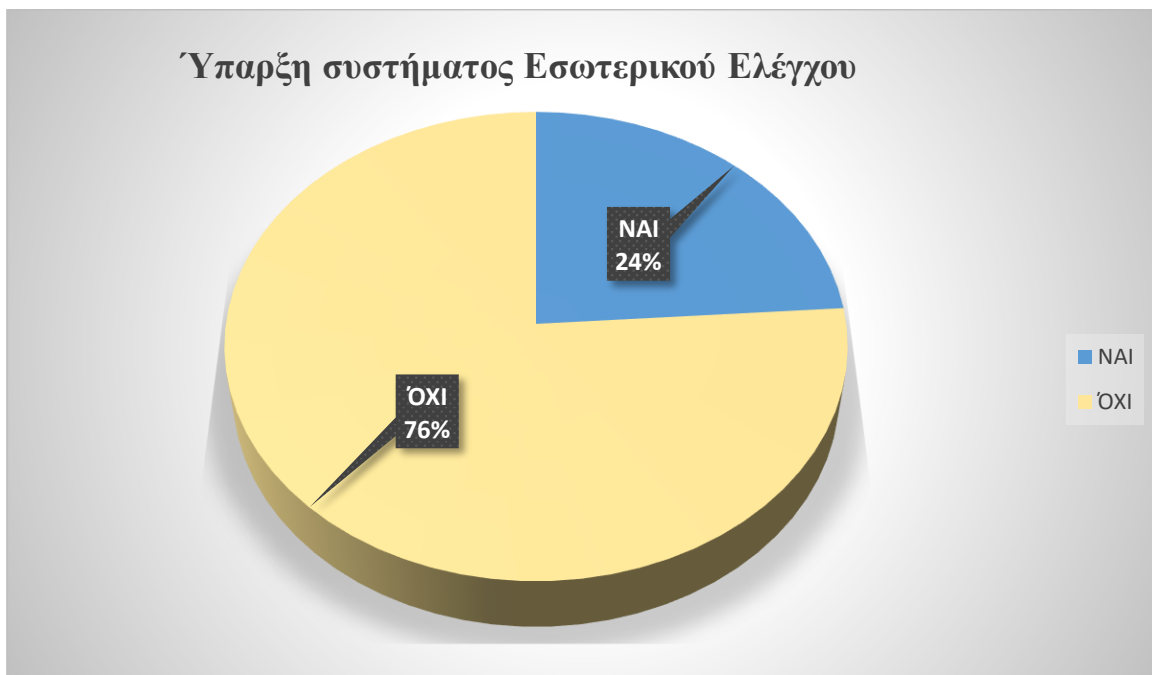
5.2 Επαγωγική Στατιστική Ανάλυση

Στην παρούσα ενότητα πρόκειται με τη βοήθεια της στατιστικής να δοθούν απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα που έθεσε ο ερευνητής κατά τη συγγραφή των σκοπών και ζητουμένων της έρευνας.

Ερευνητικό ερώτημα 1^ο: Ποιος ο βαθμός ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με το δείγμα;

Τον βαθμό ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου στο δείγμα που συμμετείχε στην έρευνα θα αποδώσουμε με τη χρήση της σχετικής συχνότητας, η οποία αποδίδει τη συχνότητα μιας τιμής μεταβλητής στο σύνολο του δείγματος με τη μορφή ποσοστού. Έτσι, η μεταβλητή για την απάντηση στην ερώτηση αυτή ορίζεται η ερώτηση 1 του Β ' μέρους του ερωτηματολογίου έρευνας : «*Λειτουργεί στην επιχείρησή σας διακριτό τμήμα εσωτερικού ελέγχου;* ». Η απάντηση στην ερώτηση δίνεται μέσω των δυνατών απαντήσεων [□]Ναι [□]Όχι.

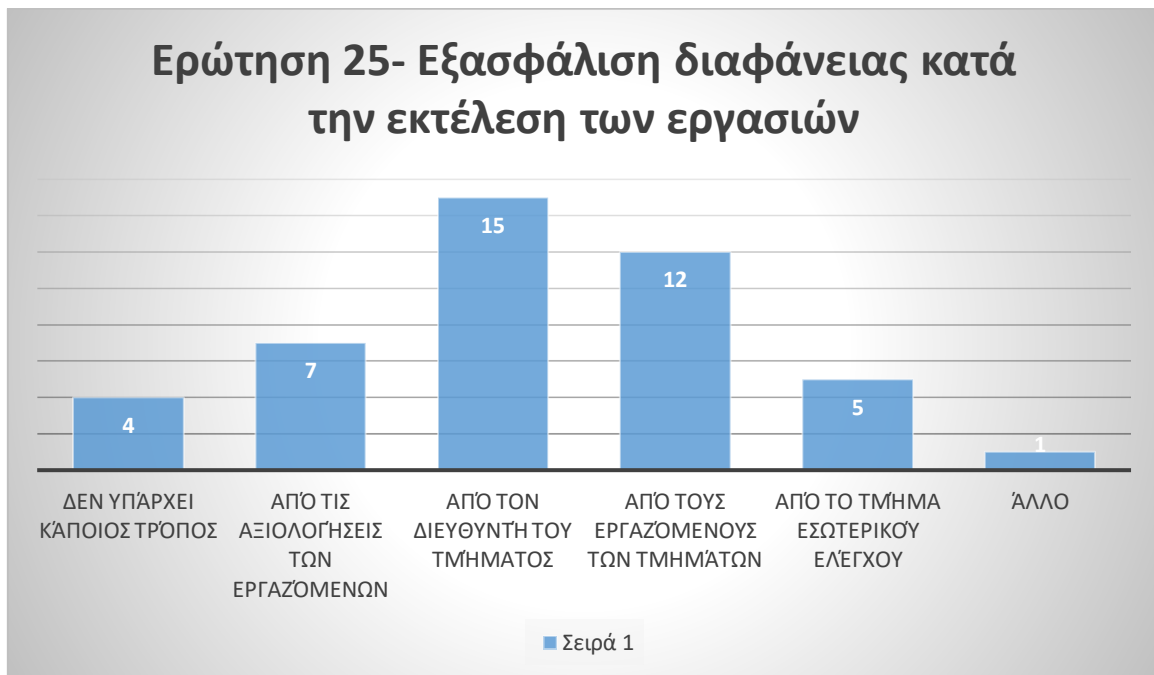
Βάσει λοιπόν της στατιστικής επεξεργασίας της εν λόγω ερώτησης ο βαθμός ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας ισούται με 23,9%, δηλαδή μόλις στις 11 από τις 46 εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα υφίσταται και λειτουργεί τμήμα ή σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Γράφημα 9. Ύπαρξη συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου

Ερευνητικό ερώτημα 2^ο: Με ποιους τρόπους διασφαλίζεται η διαφάνεια στις εργασίες εντός της οντότητας όταν δεν υφίσταται τμήμα εσωτερικού ελέγχου;

Οι επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου κλήθηκαν να απαντήσουν στις ερωτήσεις 17-32 του ερωτηματολογίου έρευνας. Μελετώντας τις ερωτήσεις παρατηρούμε πως η ερώτηση 25 του β' μέρους του ερωτηματολογίου έρευνας απαντά στο δεύτερο ερευνητικό ερώτημα: «**Με ποιον τρόπο επιβεβαιώνεται η διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών της επιχείρησής σας;**». Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων παρουσιάζονται με τα βοήθεια του κάτωθι γραφήματος, εντούτοις τη διασφάλιση της διαφάνειας από μέρους της οντότητας κατά τη διενέργεια των εργασιών της μπορούμε να μελετήσουμε και από τις ερωτήσεις 28,29,30 και 31 του ερωτηματολογίου.

Γράφημα 10. *Με ποιον τρόπο επιβεβαιώνεται η διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών της επιχείρησής σας;*

Σύμφωνα με το γράφημα η διαφάνεια εξασφαλίζεται στην πλειοψηφία της 15/44 συμμετέχοντες (με 2 missing τιμές) μέσω του διευθυντή του τμήματος, για το οποίο αφορά η διενέργεια εργασιών.

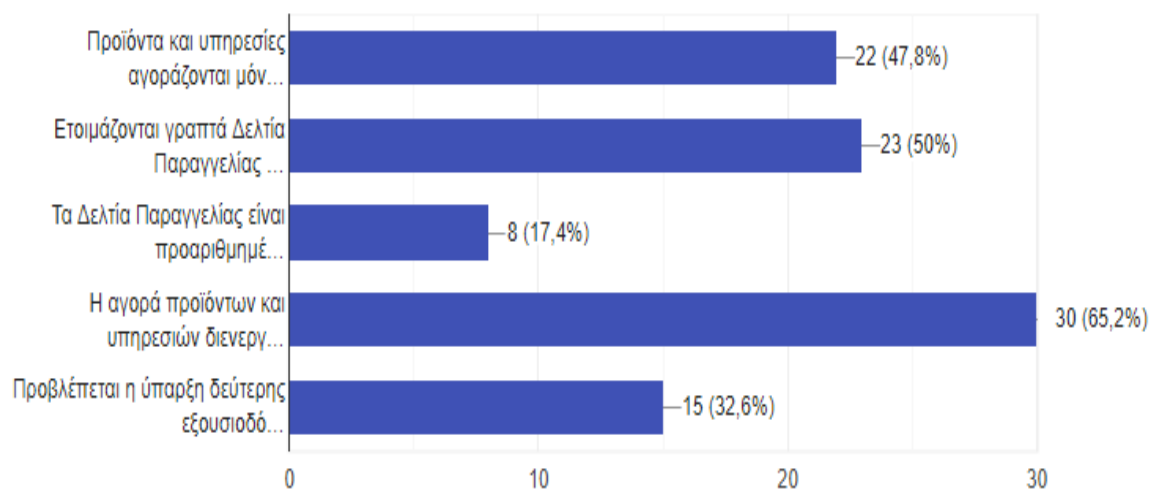
Στη συνέχεια οι ακόλουθες εικόνες αντλήθηκαν από την ηλεκτρονική φόρμα google forms στην οποία δημιουργήθηκε το ερωτηματολόγιο έρευνας. Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων που παρουσιάζονται στις κάτωθι εικόνες συμπληρώνουν την ανωτέρω ερώτηση, όσον αφορά την απάντηση του δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος της εργασίας.

Σύμφωνα με την εικόνα 1 φαίνεται πως η πλειοψηφία των συμμετεχόντων απάντησαν πως κατά τη διαδικασία της παραγγελίας η αγορά προϊόντων και υπηρεσιών διενεργείται μόνο κατόπιν εγκρίσεως από τα αρμόδια άτομα σε ποσοστό 65,2%. Αντίστοιχα, σε ένα μεγάλο ποσοστό 50% για το σύνολο των παραγγελιών ετοιμάζονται γραπτά δελτία Παραγγελίας.

Σε ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 17,4%, που δείχνει πως δεν προτιμάται από τους συμμετέχοντες στην έρευνα, τα Δελτία Παραγγελίας είναι προαριθμημένα.

28. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της παραγγελίας;

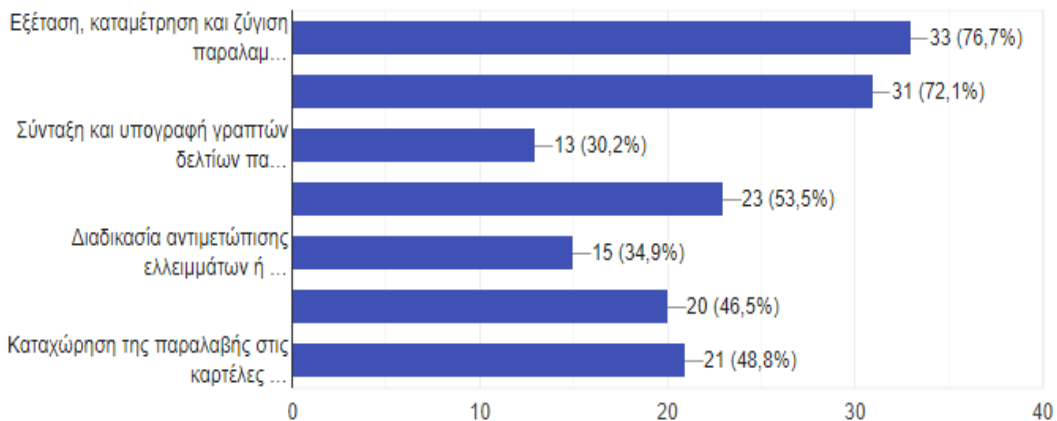
46 απαντήσεις

Εικόνα 1. Ερώτηση 28

29. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της παραλαβής των αγαθών;

43 απαντήσεις

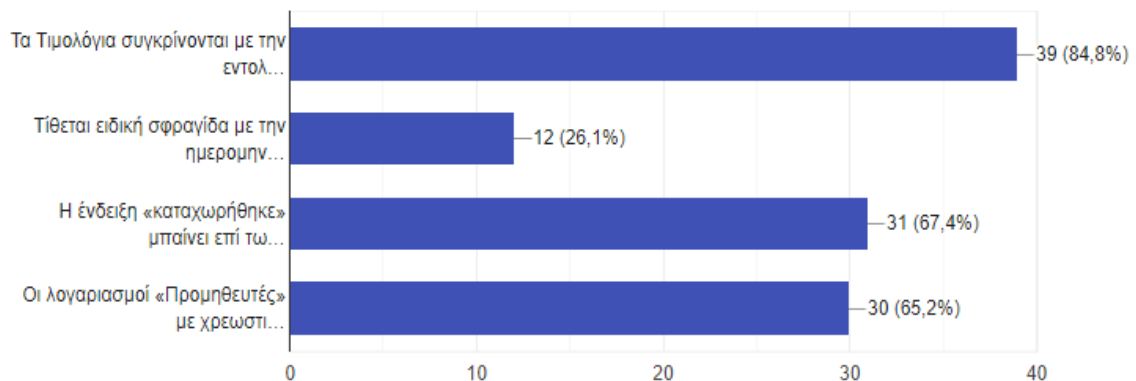

Εικόνα 2. Ερώτηση 29

Στη συνέχεια, σύμφωνα με την εικόνα 2 φαίνεται πως από τα πιο πολυχρησιμοποιημένα μέτρα που εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της παραλαβής των αγαθών είναι σε ποσοστό 76,7% η εξέταση και η καταμέτρηση των αγαθών που παραλαμβάνονται. Σε πολύ μικρότερο ποσοστό 30,2% επιλέγεται η σύνταξη και υπογραφή γραπτών δελτίων παραγγελίας.

30. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της καταχώρησης τιμολογίων;

46 απαντήσεις

Εικόνα 3. Ερώτηση 30

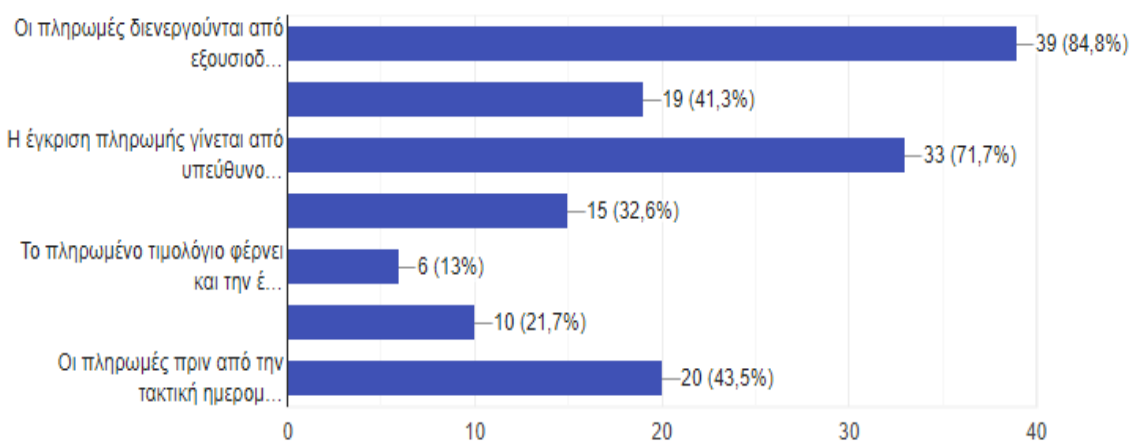
Αντίστοιχα, κατά την καταχώρηση των τιμολογίων η διαφάνεια επιτυγχάνεται κατά 84,8% με τη σύγκριση των τιμολογίων και των εντολών παραγγελίας, τα δελτία αποστολής των προμηθευτών και το δελτίο παραλαβής, πριν την καταχώρηση.

Σε πολύ μικρότερο ποσοστό που δείχνει την αποστροφή των περισσότερων επιχειρήσεων προς τη μέθοδο αυτή, επιλέγεται κατά 26,1% να τίθεται ειδική σφραγίδα με την ημερομηνία άφιξης του Τιμολογίου πάνω στο πρωτότυπο τιμολόγιο.

Εν συνεχεία και σύμφωνα με την εικόνα 4 που αναπαριστά τις απαντήσεις στην ερώτηση 31, φαίνεται η διαδικασία που ακολουθείται προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια κατά τη διαδικασία της πληρωμής των τιμολογίων. Σε ποσοστό 84,8% επιλέγεται οι πληρωμές να διενεργούνται από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, ενώ σε ένα πολύ μικρό ποσοστό 13% το πληρωμένο τιμολόγιο να φέρνει και την ένδειξη του αριθμού της επιταγής με την οποία πληρώθηκε.

31. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της πληρωμής των τιμολογίων;

46 απαντήσεις

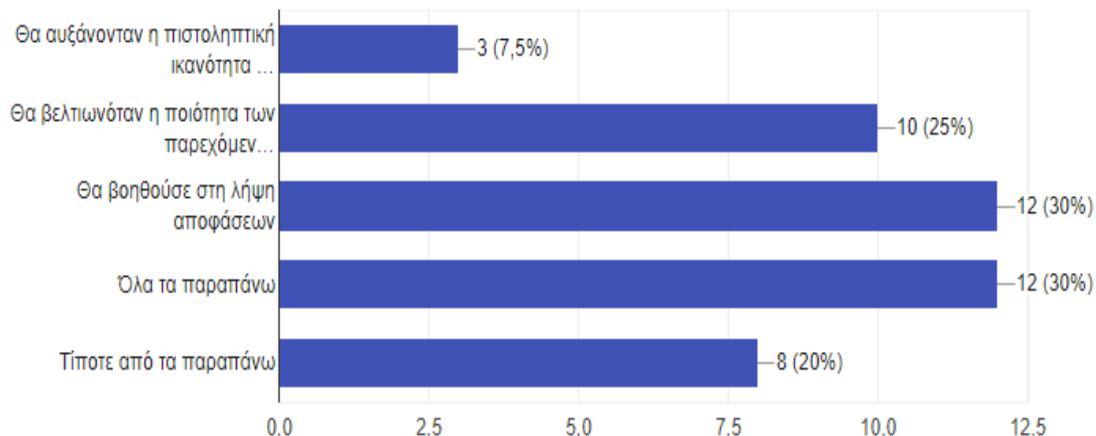
Εικόνα 4. Ερώτηση 31

Τέλος, σύμφωνα με την εικόνα 5 φαίνονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην ερώτηση 32 του ερωτηματολογίου έρευνας, που αποτελεί και την τελευταία ερώτηση στην οποία κλήθηκαν να δώσουν απαντήσεις.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας το 7,5% των συμμετεχόντων θεωρούν πως αν εφαρμοζόταν σύστημα εσωτερικού ελέγχου θα ήταν εφικτό να αυξηθεί η πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, κατά 25% θα ήταν εφικτό να βελτιωθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, κατά 30% θα συνέβαλε στη λήψη αποφάσεων, ενώ κατά 30% θα συνέβαιναν συγκεντρωτικά όλα τα ανωτέρω. Ακόμα, ένα μέρος του δείγματος, 20% θεωρεί πως τίποτα από τα ανωτέρω δεν θα ήταν εφικτό να συμβεί ακόμα και αν γινόταν εφαρμογή ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

32. Πιστεύετε πως αν εφαρμόζεται σύστημα εσωτερικού ελέγχου στην επιχείρησή σας...

40 απαντήσεις

Εικόνα 5.Ερώτηση 32

Στη συνέχεια προχωράμε στην απάντηση του 3^{ου} ερευνητικού ερωτήματος.

Ερευνητικό ερώτημα 3^ο: Εξαρτάται η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου των μη εισηγμένων οντοτήτων από τα έτη λειτουργίας της οντότητας, τον αριθμό των εργαζόμενων εντός του τμήματος εσωτερικού ελέγχου?

Από την στατιστική επεξεργασία των μεταβλητών (εξαρτημένης και ανεξάρτητων) προέκυψαν οι ακόλουθοι πίνακες από το Πρόγραμμα S.P.S.S.

Ο πρώτος πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει ορισμένα βασικά περιγραφικά μέτρα, όπως ο μέσος όρος και η τυπική απόκλιση, αλλά και η απόλυτη συχνότητα. Από τον πίνακα φαίνεται πως προς επεξεργασία εισήχθησαν 11 τιμές που αφορούν τις οντότητες που διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Ο μέσος όρος του βαθμού στον οποίο οι συμμετέχοντες αποδίδουν την ικανότητα του τμήματος να προσθέσει αξία στη λειτουργία της επιχείρησης αποδίδεται με 4,18/5, με 1= "Καθόλου" και 5= "πάρα πολύ".

Πίνακας 39. Περιγραφική στατιστική ανάλυση 3ο ερευνητικό ερώτημα

Descriptive Statistics

	Std.		
	Mean	Deviation	N
Κατά πόσο πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;	4,18	,751	11
Εδώ και πόσα χρόνια υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου;	3,18	1,168	11
Αριθμός εργαζόμενων εντός τμήματος εσωτερικού ελέγχου	1,73	,905	11

Στη συνέχεια ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει την κατηγοριοποίηση των δεδομένων που εισήχθησαν στο πρόγραμμα. Έτσι, ως εξαρτημένη μεταβλητή ορίζεται η ερώτηση: Κατά πόσο πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης, ενώ ως ανεξάρτητες ο αριθμός των εργαζόμενων εντός του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και τα έτη λειτουργίας του τμήματος.

Πίνακας 40. Δεδομένα που εισήχθησαν στο σύστημα για τη γραμμική παλινδρόμηση

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Αριθμός εργαζόμενων εντός τμήματος εσωτερικού ελέγχου, Εδώ και πόσα χρόνια υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου; ^b	.	Enter

a. Dependent Variable: Κατά πόσο πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;

b. All requested variables entered.

Στη συνέχεια ο ακόλουθος πίνακας με αριθμό 41 συνοψίζει την αξιολόγηση του μοντέλου με την επεξήγηση του R^2 που αφορά το ποσοστό της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής που εξηγείται από το μοντέλο.

Πίνακας 41. Σύνοψη μοντέλου γραμμικής παλινδρόμησης

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	,448 ^a	,201	,001	,751	,201	1,003	2	8	,409

a. Predictors: (Constant), Αριθμός εργαζόμενων εντός τμήματος εσωτερικού ελέγχου, Εδώ και πόσα χρόνια υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου;

Στην συγκεκριμένη περίπτωση και σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα το R^2 είναι ίσο με 0,201 ή 20,1%, που σημαίνει ότι το 20,1% της διακύμανσης του βαθμού στον οποίο το υπάρχον σύστημα είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης ερμηνεύεται από τη διακύμανση των υπολοίπων μεταβλητών, δηλαδή του αριθμού των απασχολούμενων εντός του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και των ετών λειτουργίας του τμήματος.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο πίνακας ANOVA – δηλαδή ο πίνακας ανάλυσης διακύμανσης. Παρατηρείται ότι το επίπεδο σημαντικότητας είναι: $\text{sig.}=0,409>0,05$. Συνεπώς, η γραμμή παλινδρόμησης που έχει εκτιμηθεί θεωρείται ότι δεν είναι στατιστικά σημαντική.

Πίνακας 42. Anova

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1,130	2	,565	1,003	,409 ^b
	Residual	4,506	8	,563		
	Total	5,636	10			

a. Dependent Variable: Κατά πόσο πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;

b. Predictors: (Constant), Αριθμός εργαζόμενων εντός τμήματος εσωτερικού ελέγχου, Εδώ και πόσα χρόνια υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου;

Τέλος, ο επόμενος πίνακας είναι ο πίνακας που παρουσιάζει τους συντελεστές

παλινδρόμησης. Ο συντελεστής B δείχνει την τιμή της σταθεράς και αντίστοιχα τους συντελεστές για τις επιμέρους προβλεπτικής μεταβλητές. Αντίστοιχα η τελευταία στήλη δείχνει μια αξιολόγηση του κατά πόσο συνεισφέρουν οι μεταβλητές στατιστικά σημαντικά στην πρόβλεψη.

Το πρόσημο των συντελεστών δείχνει αν υπάρχει θετική ή αρνητική σχέση μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής και της κάθε ανεξάρτητης μεταβλητής. Σύμφωνα με τον πίνακα τα πρόσημα των συντελεστών είναι θετικά, επομένως υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της εξαρτημένης και των ανεξάρτητων μεταβλητών. Δηλαδή για παράδειγμα, αν αυξάνουν τα έτη ύπαρξης του τμήματος εσωτερικού ελέγχου αυξάνει και ο βαθμός στον οποίο το υπάρχον σύστημα είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης.

Επομένως και με τη χρήση των συντελεστών β του πίνακα προκύπτει η συνάρτηση που περιγράφει την σχέση των ανεξάρτητων με την εξαρτημένη μεταβλητή.

Εξίσωση 1. Γραμμική παλινδρόμηση

$$Y = 3,140 + 0,251X_1 + 0,142X_2$$

Y = Ο βαθμός στον οποίο το υπάρχον σύστημα είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;

X₁= Χρόνια στα οποία υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου;

X₂= Αριθμός εργαζόμενων εντός τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Πίνακας 43. Συντελεστές βήτα

Coefficients^a

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		

1	(Constant)	3,140	,775		4,051	,004
	Εδώ και πόσα χρόνια υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου;	,251	,205	,390	1,220	,257
	Αριθμός εργαζόμενων εντός τμήματος εσωτερικού ελέγχου	,142	,265	,171	,534	,608

a. Dependent Variable: Κατά πόσο πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;

Ερευνητικό ερώτημα 4ο: Συσχετίζεται το μέγεθος μιας οντότητας με τον βαθμό στον οποίο προτίθεται να δαπανήσει πόρους για τη δημιουργία του τμήματος εσωτερικού ελέγχου, ή με τον βαθμό στον οποίο αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησή σας, σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν;

Σύμφωνα με το κριτήριο του Pearson προκύπτουν οι ακόλουθοι πίνακες όσον αφορά το τελευταίο ερευνητικό ερώτημα.

1^η Υπόθεση:

H0 = Το μέγεθος της οντότητας είναι ανεξάρτητο από τους πόρους που δαπανούνται για τη δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

H1: Το μέγεθος της οντότητας εξαρτάται από τους πόρους που δαπανούνται για τη δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Πίνακας 44. Περιγραφική στατιστική ανάλυση μέσω ορών υπόθεση 1η

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
Ποια η κατηγορία μεγέθους	2,4348	,98098	46

Πόσο πιστεύετε πως αξίζει να δαπανήσει μια επιχείρηση για την αναβάθμιση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου	3,4318	,94985	44
---	--------	--------	----

Σύμφωνα με τον πίνακα φαίνεται πως η επιχείρηση αξίζει να δαπανήσει κατά μέσο όρο 3,4 για να αναβαθμίσει το τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Αυτό μεταφράζεται σε βαθμό από "Μέτρια" =3 έως "Πολύ" =4, σύμφωνα με την κωδικοποίηση του κεφαλαίου 3.

Αντίστοιχα, από τον πίνακα 46 προκύπτει η απάντηση στο ερευνητικό ερώτημα και την υπόθεση που έκανε ο ερευνητής.

Πίνακας 45. Συντελεστής Pearson Υπόθεση 1η

Correlations

		Πόσο πιστεύετε πως αξίζει να δαπανήσει μια επιχείρηση για την αναβάθμιση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου
Ποια η κατηγορία μεγέθους	Pearson Correlation	1
	Sig. (2-tailed)	,229
	N	46

Πόσο πιστεύετε πως αξίζει να δαπανήσει μια επιχείρηση για την αναβάθμιση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου	Pearson Correlation	,229	1
	Sig. (2-tailed)	,134	
	N	44	44

Σύμφωνα με τον πίνακα οι τιμές των συντελεστών συσχέτισης είναι θετικές (0,229) γεγονός που δηλώνει θετική συσχέτιση, δηλαδή ότι οι δύο μεταβλητές μέγεθος κατηγορίας και δαπάνη πόρων κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση. Αυτό σημαίνει πως όσο αυξάνει το μέγεθος της οντότητας τόσο περισσότερο αξίζει να δαπανήσει η οντότητα στην αναβάθμιση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της. Αντίστοιχα, η τιμή $p=0,134$ που περιγράφει το επίπεδο σημαντικότητας και N είναι το πλήθος των απαντήσεων που δόθηκαν. Το επίπεδο σημαντικότητας είναι μεγαλύτερο του 0,01 που τέθηκε από το πρόγραμμα, γεγονός που σημαίνει πως τα αποτελέσματα δεν είναι στατιστικά σημαντικά και απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση.

Κατά τον ίδιο τρόπο προχωράμε και στην δεύτερη υπόθεση.

2^η Υπόθεση

B. H_0 = Το μέγεθος της οντότητας είναι ανεξάρτητο από τον βαθμό στον οποίο αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησής σας, σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν.

H_1 : Το μέγεθος της οντότητας εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησής σας, σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν.

Πίνακας 46. Περιγραφική στατιστική ανάλυση μέσω ορών υπόθεση 2η

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
Ποια η κατηγορία μεγέθους	2,4348	,98098	46
Σε ποιο βαθμό αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησής σας σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν	3,5111	,92004	45

Σύμφωνα με τον πίνακα 46, ο μέσος όρος του βαθμού στον οποίο αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησης σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν ισούται με 3,51, βρίσκεται δηλαδή ανάμεσα στις επιλογές 3=“Μέτρια” και 4=“Πολύ”.

Ο μέσος όρος αντίστοιχα της κατηγορίας μεγέθους διαμορφώνεται για το σύνολο του δείγματος σε 2,43, σύμφωνα με την κωδικοποίηση που έλαβε χώρα.

Πίνακας 47. Συντελεστής Pearson Υπόθεση 2η

Correlations

		Ποια η κατηγορία μεγέθους	Σε ποιο βαθμό αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησής σας σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν
Ποια η κατηγορία μεγέθους	Pearson Correlation	1	,543**
	Sig. (2-tailed)		,000

	N	46	45
Σε ποιο βαθμό αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησής σας σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν	Pearson Correlation	,543**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	45	45

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Από τον πίνακα 47 με ανάλογο τρόπο προκύπτει πως οι τιμές των συντελεστών συσχέτισης είναι θετικές (0,543) γεγονός που δηλώνει ισχυρή θετική συσχέτιση, δηλαδή ότι οι δύο μεταβλητές μέγεθος κατηγορίας και βαθμός αξιολόγησης κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση. Αυτό σημαίνει πως όσο αυξάνει το μέγεθος της οντότητας τόσο περισσότερο αυξάνεται ο βαθμός στον οποίο αξιολογούνται οι επιδόσεις της σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν. Αντίστοιχα, η τιμή $p=0,00$ που περιγράφει το επίπεδο σημαντικότητας και N είναι το πλήθος των απαντήσεων που δόθηκαν. Το επίπεδο σημαντικότητας είναι μικρότερο του 0,01 που τέθηκε από το πρόγραμμα, γεγονός που σημαίνει πως τα αποτελέσματα είναι στατιστικά σημαντικά και αποδεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση.

Κεφάλαιο 6

Συζήτηση – Σχολιασμός

Χωρίς αμφιβολία, στόχος των επιχειρήσεων αποτελεί η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας τους προκειμένου να είναι σε θέση να αποκοτούν μεγαλύτερα μερίδια αγοράς και τελικά να αποκομίζουν υψηλότερα κέρδη. Στον αγώνα τους αυτόν έχουν τόσο συμμάχους, όσο και πιθανούς κινδύνους που μπορούν να ανακόψουν την πορεία τους. Ένας ισχυρός σύμμαχος στον αγώνα τους αυτόν αποτελεί σαφώς και η ύπαρξη ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Τη χρησιμότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου για την πορεία των οντοτήτων μελέτησαν πολλοί ερευνητές και όπως φαίνεται και από την ανασκόπηση που έλαβε χώρα στο σώμα της εργασίας αδιαμφισβήτητα οι οντότητες που κάνουν χρήση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου επωφελούνται σε μεγάλο βαθμό. Εντούτοις πολλές επιχειρήσεις παρότι λειτουργούν στη σύγχρονη εποχή είτε δεν γνωρίζουν τη χρησιμότητα του συστήματος και δεν μπορούν να το υλοποιήσουν, είτε δεν επιθυμούν να δαπανήσουν πόρους για να διαμορφώσουν ένα τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Όπως είδαμε και από την ανάλυση των αποτελεσμάτων ένα πολύ μικρό ποσοστό του δείγματος της έρευνας περίπου 20%, εφαρμόζει σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Αυτό σημαίνει πως οι υπόλοιπες οντότητες του δείγματος δεν διαθέτουν ένα σύστημα που θα διασφαλίζει τη διαφάνεια κατά τη διενέργεια της εκτέλεσης των εργασιών της οντότητας, όμως προς αυτό υιοθετούν ορισμένους κανόνες για να μπορούν να έχουν τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της οντότητας. Ακόμα, ο εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει την αποτελεσματικότητά του και τη σημαντικότητά του για την οντότητα που τον εφαρμόζει. Το σύστημα αυτό συνδέεται σαφώς με τις προσδοκίες των ενδιαφερόμενων μερών, όπως του Διοικητικού Συμβουλίου και της ανώτερης διοίκησης όπως υποστηρίζει και η έρευνα του Ahmad Feizizadeh (Feizizadeh, 2012) και για τον λόγο αυτό όπως φαίνεται και από τα αποτελέσματα της έρευνας οι επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν εσωτερικό έλεγχο στρέφονται προς τον διευθυντή του τμήματος ώστε να διασφαλίσουν τη διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών.

Ακόμα, και άλλες μελέτες φαίνεται πως μελέτησαν τους παράγοντες εκείνους που συμβάλουν στην αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και κατέληξαν πως κάποιες από τις μεταβλητές αυτές είναι η ποιότητά του και οι αρμοδιότητες της ομάδας εσωτερικού ελέγχου, δηλαδή των εργαζόμενων που απασχολούνται εντός του τμήματος

(Drogalas, Karagiorgos , & Arampatzis , 2015). Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας απεδείχθη πως για το δείγμα που μελετήθηκε τόσο ο αριθμός των ετών στα οποία υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου, όσο και ο αριθμός των εργαζομένων εντός αυτού συμβάλουν στη βελτίωση της παρεχόμενης ποιότητας υπηρεσιών από μέρος του τμήματος, δηλαδή προσθέτει αξία και συμβάλει στη βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης.

Τέλος, ένα ακόμα συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει η έρευνα είναι πως μεταξύ του μεγέθους της οντότητας και του ύψους της δαπάνης πόρων για τη δημιουργία συστήματος εσωτερικού ελέγχου υφίσταται θετική συσχέτιση και σχέση, όσο δηλαδή αυξάνει το μέγεθος της οντότητας τόσο αυξάνει και η αντίστοιχη δαπάνη για τη δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Κεφάλαιο 7

Συμπεράσματα και Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

7.1 Συμπεράσματα

Η παρούσα εργασία υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Λογιστική και Ελεγκτική. Σκοπός της μελέτης αποτέλεσε η μελέτη της σπουδαιότητας της ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου για τις επιχειρήσεις και ειδικότερα για τις μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Ταυτόχρονα, με την έρευνα που διενεργήθηκε επιδιώχθηκε ο προσδιορισμός του τρόπου σύμφωνα με τον οποίο οι οντότητες που δεν διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζουν τη διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών τους. Η σπουδαιότητα της ύπαρξης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου καθίσταται σαφής, όχι μόνο βάσει των τεκμηρίων της εμπειρικής έρευνας που έλαβε χώρα δυνάμει της παρούσας εργασίας, αλλά και από την τεκμηρίωση που προσφέρουν και άλλες έρευνες που διενεργήθηκαν στο παρελθόν. Η αναγκαιότητα της ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου απορρέει από την ίδια τη δραστηριότητα της οικονομικής οντότητας, η οποία επιδιώκει να ελαχιστοποιήσει τους κινδύνους που δύναται να εμφανιστούν και μπορούν να ανακάμψουν την ομαλή πορεία της οικονομικής οντότητας, με αντίκτυπο σαφώς την οικονομική της κατάσταση. Όσον αφορά την περίπτωση των μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο οντοτήτων του Νομού Μαγνησίας που δραστηριοποιούνται στις Α΄ και Β΄ ΒΠΠΕ Βόλου και στο ΒΙΟ.ΠΑ Βόλου και συμμετείχαν στην έρευνα, φαίνεται πως κατά ένα μεγάλο ποσοστό δεν κάνουν χρήση συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Το γεγονός αυτό δύναται να σημαίνει πολλά για τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτών, αλλά και για την ικανότητά τους για διατήρηση του *“Going concern”*. Η παρούσα έρευνα είναι θεμιτό από μέρους του ερευνητή να λειτουργήσει παρακινητικά ώστε όλες οι οντότητες που διαθέτουν την απαραίτητη γνώση και τα εφόδια, να κάνουν χρήση συστήματος εσωτερικού ελέγχου, προκειμένου να διασφαλίσουν τη συνέχιση της δραστηριότητάς τους και να αποτρέψουν την εκδήλωση μελλοντικών μορφών απάτης από το να εκδηλωθούν εντός των κόλπων τους. Με τη μελέτη της παρούσας εργασίας λοιπόν οι αναγνώστες είναι σε θέση να γνωρίζουν τη σημαντικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων,

αλλά και τους παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

7.2 Προτάσεις για μελλοντική μελέτη

Ένας βασικός περιορισμός της παρούσας εργασίας, όπως πιθανός να κατέστη σαφές και από την ανάλυση των αποτελεσμάτων της εργασίας, αποτέλεσε το μέγεθος του δείγματος που συμμετείχε στην έρευνα. Όπως κατέστη σαφές από το κεφάλαιο της Μεθοδολογίας, το δείγμα της έρευνας διαμορφώθηκε από τις μη εισηγμένες οντότητες που δραστηριοποιούνται στις Βιομηχανικές Περιοχές του Νομού Μαγνησίας και στο Βιοτεχνικό Πάρκο του Βόλου. Η έρευνα αφορά σε συγκεκριμένο τμήμα (μη εισηγμένες που δραστηριοποιούνται στις Βιομηχανικές Περιοχές του Νομού Μαγνησίας και στο Βιοτεχνικό Πάρκο του Βόλου) του γενικότερου πληθυσμού που αποτελείται γενικά από τις μη εισηγμένες οντότητες του Νομού Μαγνησίας και έτσι διαμορφώνεται ένας μικρός αριθμός δείγματος.

Για τον λόγο αυτό προτείνεται η εξέταση του εν λόγω αντικειμένου έρευνας σε μεγαλύτερο δείγμα που αφορά και μεγαλύτερο πληθυσμό. Προς αυτό προτείνεται η διενέργεια συγκριτικής μελέτης αναφορικά με τη χρησιμότητα του εσωτερικού ελέγχου τόσο στις εισηγμένες οντότητες που δραστηριοποιούνται εντός της Ελλάδας, όσο και στις μη εισηγμένες οντότητες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, όχι όμως περιοριστικά για έναν νομό, αλλά στο σύνολό τους. Η δειγματοληψία στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να είναι τυχαία και ο αριθμός του δείγματος να προκύψει βάσει αναλογίας στο συνολικό πληθυσμό. Αντίστοιχα, θα διαμορφωθεί και ο αριθμός των οντοτήτων με έδρα επιμέρους νομούς της Ελλάδας που θα συμμετάσχουν τελικά στην έρευνα. Η έρευνα δύναται να διενεργηθεί με τη χρήση του στατιστικού κριτηρίου t-test ανεξάρτητων δειγμάτων προς τη πραγματοποίηση σύγκρισης μεταξύ αυτών, δηλαδή του δείγματος των εισηγμένων και του δείγματος των μη εισηγμένων οντοτήτων. Η έρευνα θα μπορούσε να καταστεί πραγματοποιήσιμη δυνάμει της συνεργασίας του ερευνητή και φορέων της Ελλάδας, όπως τα Εμπορικά επιμελητήρια, το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ή ακόμα και από τους Συνδέσμους των Επιχειρήσεων, από τους οποίους θα αντλούνταν η βάση δεδομένων με τις καταχωρημένες οντότητες.

Βιβλιογραφία

- Abdulaziz, A., & Nedal, S. (2015). The impact of audit committee characteristics on the implementation of internal audit recommendations . *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation* , Volume 24, 2015, Pages 61-71.
- Ahlawat, S., & Lowe, J. (2004). An examination of internal auditor objectivity: In-house versus outsourcing. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*. 23(2), 149-160.
- Ali, A. M., Gloeck, J., A Ali, A. A., & Sahdan, M. (2012). Internal audit in the statutory bodies and government-linked companies of Malaysia (2005 –2008): Dream of Dreams?. *Southern African Journal of Accountability and Auditing Research*, 13. σσ. 2-7.
- Buck, J., & Breuker, B. (2008). Evaluation and Management Step: an Auditing Tool.
- Caplan, D., & Kirschenheiter, M. (2000). The effects of internal audit structure on perceived financial statement fraud prevention. . *Contemporary Accounting Research*. 17(3):, 387-428.
- Caratas, M. A., & Spatariu, E. C. (2014). Contemporary Approaches in Internal Audit. *Procedia Economics and Finance*, Volume 15, σσ. 530-537.
- Carey, P., Subramaniam, N., & Ching, W. (2006). Internal audit outsourcing in Australia. *Accounting and Finance*. 46(1):, 11-30.
- Christopher, J., Sarens, G., & Leung, P. (2009). A critical analysis of the independence of the internal audit function: evidence from Australia. . *Accounting, Auditing and Accountability Journal*. 22(2), 200-220.
- Draper, N. R., & Smith, H. (1981). *Applied regression analysis (2nd Ed.)*. New . York: John Wiley.
- Drogalas, G., Karagiorgos , T., & Arampatzis , K. (2015). Factors associated with Internal Audit Effectiveness: Evidence from Greece. *Journal of accounting and taxation*, Vol.7(7), pp. 113 - 122.

- Drury, C. (2009). *Management accounting for business*. London: Cengage Learning.
- Ebaid, I. E.-S. (2011). Internal audit function: an exploratory study from Egyptian listed firms . *International Journal of Law and Management, Volume 53, Issue 2*.
- Ekwueme, C. P. (2018). «Role of internal audit in organisational performance»(a study of diamond bank plc enugu.
- Feizizadeh, A. (2012). Strengthening internal audit effectiveness. *Indian Journal of Science and Technology, Vol. 5 No. 5* .
- Fleiss, J. (. (1981). *Statistical methods for rates and proportions (2nd Ed.)*. . New York: John Wiley.
- Shamsuddin, A. (2014). FACTORS THAT DETERMINE THE EFFECTIVENESS OF INTERNAL AUDIT FUNCTIONS IN THE MALAYSIAN PUBLIC SECTORS . *International Journal of Business, Economics and Law, Vol. 5, Issue 1 (Dec.)*, σσ. 9-17.
- Soh, D., & Martinov-Bennie, N. (2011). The internal audit function: Perceptions of internal audit roles, effectiveness and evaluation. *Managerial Auditing Journal, Volume 26, Number 7*,, σσ. 605-622.
- Thuweba, N. K. (2014). Factors Affecting Internal Audit Independence: A Case Study of Technical University of Mombasa . *European Journal of Business and Management, Vol.6, No.6* , , σσ. 145-154.
- Αληφαντής, Σ. (2010). « Ελεγκτική ». *Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα*.
- I.I.A.A. (2017). Institute of Internal Auditors of Australia. Internal Audit versus External Audit. Available at: http://iia.org.au/sf_docs/default-source/quality/fact-sheet-internal-auditv-external-audit-2017.pdf?sfvrsn=2. [19/8/2019].
- Καζαντζής, Χ. (2006). *Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος*, Εκδόσεις Business Plus A.E., Νέο Φάληρο.
- Νεγκάκης, Χ., & Ταχυνάκης, Π. (2013). *Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού Ελέγχου*, Εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα.

Ξεκαλάκη, Ε. (2004). *Τεχνικές Δειγματοληψίας*. . Εκδόσεις Οικονομικού.

Παπαδάτου Θ. (2001). «Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος Ανωνύμων Εταιριών», Εκδόσεις Σακκουλά, Θεσσαλονίκη.

Σ.Ο.Ε.Λ. (2004). «Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα και Επαγγελματική Δεοντολογία», Εκδόσεις Σ.Ο.Ε.Λ., Αθήνα .

Σιώτης, Θ., & Ζωιτσάς, Α. (2010). Σύγχρονη Ελεγκτική. Εκδόσεις Σοφία: Θεσσαλονίκη.

Τσαγρής, Μ. (2011). *Στατιστική με τη χρήση του πακέτου IBM SPSS 19*. Αθήνα και Nottingham

Φίλος, Ι. (2004). «Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου Επιχειρήσεων», IQ Group, Αθήνα.

Χαλικιάς, Ι. (2003). *Στατιστική: Μέθοδοι Ανάλυσης για Επιχειρηματικές*.

Ηλεκτρονική

<https://www.bankofgreece.gr/>

<http://www.oaed.gr/>

<https://www.statistics.gr/>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Π.Μ.Σ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Παράρτημα

Παράρτημα Α' ερωτηματολόγιο

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Επιλέξτε από τα κάτωθι τη νομική μορφή της επιχείρησης στην οποία εργάζεστε.

Ο.Ε Ε.Ε. Ι.Κ.Ε. Ε.Π.Ε. Α.Ε.

2. Ποια είναι η θέση εργασίας σας στην επιχείρηση;

Ανώτατη Διοίκηση Διοικητικό Προσωπικό Οικονομικός Διευθυντής
Βασικό προσωπικό Υπάλληλος λογιστηρίου Μέτοχος/Ιδιοκτήτης

3. Επιλέξτε σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις των 2 τελευταίων ετών σε ποια κατηγορία μεγέθους ανήκει η επιχείρηση στην οποία εργάζεστε.

Πολύ μικρή Μικρή Μεσαία Μεγάλη

4. Η Επιχείρηση σας είναι μέλος κάποιου Επιχειρηματικού Ομίλου?

Ναι Όχι

5. Ποιος ο κλάδος της δραστηριότητας της επιχείρησης στην οποία απασχολείστε;

Παραγωγή/Μεταποίηση Υπηρεσίες Εμπορική Κατασκευαστική

6. Πόσα έτη βρίσκεται σε λειτουργία η επιχείρηση στην οποία απασχολείστε;

0-5 έτη 6-10 έτη 11-15 έτη 16-20 έτη >20 έτη

7. Ποιος είναι ο αριθμός των εργαζομένων της επιχείρησης σας;

0-10 11-50 51-100 101-250 >250

8. Τι είδους βιβλία τηρεί η επιχείρησης σας;

Β' κατηγορίας Γ' κατηγορίας άλλα

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

1. Λειτουργεί στην επιχείρησή σας διακριτό τμήμα εσωτερικού ελέγχου;

Ναι Όχι

Αν στην ανωτέρω απαντήσατε ναι τότε απαντήστε στις ερωτήσεις 2-31

Αν στην ανωτέρω απαντήσαμε όχι τότε απαντήστε στις ερωτήσεις 17-32

2. Αναφέρετε εδώ και πόσα έτη υφίσταται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου.

0-1 2-5 6-10 >10

3. Αναφέρετε τον αριθμό εργαζόμενων που στελεχώνουν το τμήμα εσωτερικού ελέγχου.

0-1 2-5 6-10 >10

4. Αναφέρετε αν είναι στελεχωμένο με εξειδικευμένο προσωπικό εσωτερικού ελέγχου, κατάλληλο για την διεκπεραίωση των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου και λογιστικού ελέγχου.

Ναι Όχι

5. Διαθέτουν κάποιοι εξ αυτών κάποια πιστοποίηση;

Ναι Όχι

6. Σε ποιο όργανο ο υπεύθυνος του τμήματος εσωτερικού ελέγχου υποβάλλει τις περιοδικές εκθέσεις ή τις αναφορές του τμήματος;

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Τον Πρόεδρο

Τον Διευθύνων Σύμβουλος

Τους Μετόχους/Ιδιοκτήτες

Άλλο

7. Ο εσωτερικός ελεγκτής υπάγεται κάτω από ποιον;

Τον Πρόεδρο της Εταιρείας

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Τον Οικονομικό Διευθυντή

8. Κατά πόσο πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα εσωτερικού ελέγχου είναι σε θέση να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τη λειτουργία της επιχείρησης;

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

9. Πιστεύετε ότι η εφαρμογή συστήματος εσωτερικού ελέγχου

Αυξάνει τη πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης σας

Βελτιώνει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων της επιχείρησης σας

Βοηθάει στη λήψη αποφάσεων

Όλα τα παραπάνω

10. Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός στον οποίο το έργο που υλοποιούν οι εσωτερικοί ελεγκτές υποβοηθά τη διενέργεια ελέγχων από τους εξωτερικούς ελεγκτές;

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

11. Προβαίνει η επιχείρησή σας σε αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου;

Ναι Όχι

12. Η ύπαρξη του τμήματος εσωτερικού ελέγχου αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα της παράνομης συμπεριφοράς?

Ναι Όχι

13. Πιστεύετε ότι αν κάποιος διέπραττε οποιασδήποτε μορφής απάτης (πχ κλοπή διαθέσιμων/αποθεμάτων, σύγκρουση συμφερόντων, παράνομα δώρα κλπ.) θα μπορούσε να εντοπιστεί από τον Εσωτερικό Έλεγχο;

Ναι Όχι

14. Σε ποιες από τις παρακάτω βασικές λειτουργίες της επιχείρησής θεωρείτε ότι συμβάλλει περισσότερο ο εσωτερικός έλεγχος

Οικονομική

Εμπορική

Παραγωγική

15. Υιοθετούνται κάποια συγκεκριμένα πρότυπα σύνταξης εγγράφων ελέγχου, όπως πχ τα φύλλα εργασίας, ή η έκθεση ελέγχου.

Ναι Όχι

16. Οι εσωτερικοί ελεγκτές υποβάλλουν προτάσεις βελτίωσης?.

Ναι Όχι

17. Πόσο πιστεύετε πως αξίζει το να δαπανήσει μια επιχείρηση πόρους για τη δημιουργία/αναβάθμιση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου:

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

18. Συνεργάζεται η επιχείρησή σας με κάποια ελεγκτική εταιρεία;

Ναι Όχι

19. Σε ποιο βαθμό υφίσταται κάποιο οργανόγραμμα για κάθε τμήμα στην επιχείρησή σας ώστε να καθορίζονται με σαφήνεια οι τομείς ευθύνης;

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

20. Σε ποιο βαθμό αξιολογούνται οι επιδόσεις της επιχείρησή σας, σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν;

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

21. Χρησιμοποιεί η επιχείρησή σας κάποιο είδος μηχανογράφησης προκειμένου να καταγράφει τα λογιστικά της δεδομένα και γεγονότα;

Ναι

Όχι

22. Πραγματοποιούνται έλεγχοι του δικτύου και της ασφαλούς πρόσβασης σε αυτό;

Πολύ συχνά Συχνά Σπάνια Ποτέ

23. Πιστεύετε ότι τα πληροφοριακά συστήματα και οι διαδικασίες της επιχείρησής σας μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης;

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

24. Υφίσταται στην επιχείρησή σας κάποια τυποποιημένη διαδικασία εκτίμησης του κινδύνου;

Ναι Όχι

25. Με ποιον τρόπο επιβεβαιώνεται η διαφάνεια κατά την εκτέλεση των εργασιών της επιχείρησής σας;

Δεν υπάρχει κάποιος τρόπος

Από αξιολογήσεις εργαζόμενων

Από τον διευθυντή κάθε τμήματος

Από τους εργαζόμενους των τμημάτων

Από το τμήμα εσωτερικού ελέγχου

Άλλο (παρακαλώ διευκρινίστε).....

26. Η πρόσληψη προσωπικού γίνεται με διαφάνεια και αξιοκρατία;

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

27. Παρέχεται εκπαίδευση και εξειδίκευση στους υπαλλήλους;

Ναι Όχι

28. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της παραγγελίας

Προϊόντα και υπηρεσίες αγοράζονται μόνο από εγκεκριμένους προμηθευτές

Ετοιμάζονται γραπτά Δελτία Παραγγελίας για όλες τις αγορές

Τα Δελτία Παραγγελίας είναι προαριθμημένα

Η αγορά προϊόντων και υπηρεσιών διενεργείται μόνο κατόπιν εγκρίσεως από τα αρμόδια άτομα

Προβλέπεται η ύπαρξη δεύτερης εξουσιοδότησης πάνω από ένα ορισμένο ποσό

29. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της παραλαβής των αγαθών

- ▣ **Εξέταση, καταμέτρηση και ζύγιση** παραλαμβανομένων αγαθών (από πύλη και αποθήκη)
- ▣ Συσχέτιση με **εντολή παραγγελίας** από αποθηκάριο / παραλαβών (σε είδος, και ποσότητα)
- ▣ Σύνταξη και υπογραφή γραπτών **δελτίων παραλαβής** (προτυπωμένο, προαριθμημένο έντυπο) από αποθηκάριο/ παραλαβών.
- ▣ Συσχέτιση με **δελτίο αποστολής** προμηθευτή από αποθηκάριο / παραλαβών
- ▣ Διαδικασία αντιμετώπισης **ελλειμμάτων ή ελαττωματικών** προϊόντων (δελτίο ελλείμματος/ πλεονάσματος)
- ▣ Διενέργεια ελέγχου **ποιότητας και τεκμηρίωση** αυτού.
- ▣ Καταχώρηση της παραλαβής στις καρτέλες αποθήκης που τηρεί ο αποθηκάριος και προώθηση παραστατικών στο λογιστήριο

30. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της καταχώρησης τιμολογίων

- ▣ Τα Τιμολόγια συγκρίνονται με την εντολή παραγγελίας, το δελτίο αποστολής προμηθευτή και το δελτίο παραλαβής, πριν την καταχώρηση
- ▣ Τίθεται ειδική σφραγίδα με την ημερομηνία άφιξης του Τιμολογίου πάνω στο πρωτότυπο τιμολόγιο
- ▣ Η ένδειξη «καταχωρήθηκε» μπαίνει επί των παραστατικών ώστε να αποφευχθεί διπλή καταχώρηση
- ▣ Οι λογαριασμοί «Προμηθευτές» με χρεωστικό υπόλοιπο εξετάζονται τακτικά

31. Ποια από τα παρακάτω μέτρα εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία της πληρωμής των τιμολογίων

- Οι πληρωμές διενεργούνται από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα
- Πραγματοποιείται επισκόπηση των δικαιολογητικών αγοράς (πρωτότυπο τιμολόγιο-δελτίο αποστολής, εντολή παραγγελίας, δελτίο παραλαβής) πριν από τη διενέργεια της πληρωμής
- Η έγκριση πληρωμής γίνεται από υπεύθυνο πρόσωπο
- Η ένδειξη «εξοφληθεί» μπαίνει στο τιμολόγιο μετά την πληρωμή του
- Το πληρωμένο τιμολόγιο φέρνει και την ένδειξη του Νο της επιταγής με την οποία πληρώθηκε
- Υπάρχει διαδικασία διπλής υπογραφής των επιταγών για σημαντικά ποσά
- Οι πληρωμές πριν από την τακτική ημερομηνία εγκρίνονται από αρμόδιο πρόσωπο

32. Πιστεύετε πως αν εφαρμόζεται σύστημα εσωτερικού ελέγχου στην επιχείρησή σας

- Θα αυξάνονταν η πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησής
- Θα βελτιωνόταν η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων της επιχείρησής
- Θα βοηθούσε στη λήψη αποφάσεων
- Όλα τα παραπάνω
- Τίποτε από τα παραπάνω

Τέλος Ερωτηματολογίου.

Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας και τη συμμετοχή σας!

Παράρτημα Β΄ Πληροφορίες αναφορικά με το δείγμα της έρευνας

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΡΩΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΩΝ ΥΠΟΔΟΧΕΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (Α΄ ΒΙ.ΠΕ. ΒΟΛΟΥ, Β΄ ΒΙ.ΠΕ. ΒΟΛΟΥ, ΒΙΟΠΑ ΒΟΛΟΥ)

B. 1.1.Ιστορική αναδρομή

Η ευρύτερη περιοχή της Μαγνησίας χαρακτηρίζεται ως μία περιοχή με αξιόλογη βιομηχανική και επενδυτική παράδοση. Η μεταποιητική δραστηριότητα, στον Νομό Μαγνησίας, εμφανίζεται το 1881, αμέσως μετά την απελευθέρωσή του από την οθωμανική αυτοκρατορία και την προσάρτησή του στο τότε ελληνικό κράτος, αναδεικνύοντας την πόλη του Βόλου μια από τις σημαντικότερες βιομηχανικές πόλεις της ελληνικής περιφέρειας, με το λιμάνι του να κατατάσσεται δεύτερο μετά του Πειραιά. Με την είσοδο του 20ου αιώνα ο Νομός άρχισε να παρουσιάζει στοιχεία βιομηχανικής και γενικότερης οικονομικής ανάπτυξης, με περισσότερες επιχειρήσεις που είχαν ως κύριο παραγωγικό έργο την κατασκευή αγροτικών μηχανημάτων (σιδηρουργίας, μηχανουργία) και την επεξεργασία γεωργικών προϊόντων, αξιοποιώντας τις τοπικές πρώτες ύλες (αλευροβιομηχανία, υφαντουργία-νηματοουργία, βυρσοδεψία, καπνοβιομηχανία). Το 1965, στον Νομό καταγράφεται η λειτουργία 70 βιομηχανικών μονάδων, οι οποίες απασχολούν μόνιμα 5650 άτομα και άλλα 250 εποχιακά. Στους υφιστάμενους κλάδους έχουν προστεθεί και αυτοί της τσιμεντοβιομηχανίας, της πληνθοκεραμοποιίας, της οινοπνευματοποιίας, της εμφιάλωσης αναψυκτικών, της μεταξουργίας, της σπορελαιουργίας, βιομηχανίες αλίπαστων, της παραγωγής βιομηχανικών αερίων και των ηλεκτρικών οικιακών συσκευών.

Το 1969 ιδρύεται από την ΕΤΒΑ η Βιομηχανική Περιοχή Βόλου και ενισχύεται η βιομηχανική ταυτότητα της περιοχής. Η ιδανική γεωγραφική θέση, η αναβάθμιση του λιμανιού, η ύπαρξη εργατικού και επιστημονικού δυναμικού καθώς και η βιομηχανική παράδοση της περιοχής αποτέλεσαν παράγοντες για την προσέλκυση νέων τεχνολογικά προηγμένων μονάδων. Σύγχρονες μονάδες παραγωγής προϊόντων, που μέχρι τότε ήταν σχετικά άγνωστα, όπως χημικά, μάντες, συρματόσχοινα, πλαστικά, καλώδια, χαρτί, οχήματα και ανταλλακτικά

οχημάτων, ειδικά δομικά υλικά, τοματοπολτός, σιδηροκράματα βιομηχανικά αέρια κλπ. εμπλουτίζουν την κλαδική σύνθεση του Νομού και συντελούν στην ανάπτυξη της Βι.Πε. Μονάδες, οι οποίες λειτουργούσαν στην περιοχή και διακρίνονταν από μία μεσαία οικονομική και παραγωγική επιφάνεια, παρουσιάζουν σημαντική ανάπτυξη και μετεξελίσσονται σε μεγάλες, σε σημείο που να πρωτοστατούν στις εξελίξεις του κλάδου τους (π.χ. ΑΓΕΤ, Λούλης, Βαμβακουργιά Βόλου κλπ).

Παράγοντες εξωγενής και ενδογενείς ώθησαν στη βιομηχανική κρίση στα μέσα περίπου της δεκαετίας του '80 γινόταν όλο και πιο συχνά λόγος για την αποβιομηχάνιση της περιοχής. Αυτό εκφράστηκε με κλείσιμο μεγάλων και πιο μικρών μονάδων με σημαντικές απώλειες, πάνω από 5.000, σε θέσεων εργασίας. Αυτή την περίοδο χάθηκαν εμβληματικές μονάδες της περιοχής (ΤΕΟΚΑΡ, Βαμβακουργιά, ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, ΕΛΣΙ, Πειραϊκή - Πατραϊκή, Γερμανικό), οι οποίες υποστήριζαν ολόκληρους εθνικούς κλάδους και ένα σημαντικό όγκο απασχόλησης, με την ανεργία να εκτοξεύεται στο 13% του εργατικού δυναμικού.

Η περίοδος μετά την δεύτερη πενταετία του '90 χαρακτηρίζεται από στοιχεία ανάκαμψης του μεταποιητικού έργου, με την επενδυτική δραστηριότητα να παρουσιάζει αυξητικές τάσεις. Σύμφωνα με τον Ιωάννη Στουρνάρα, Διοικητή της Τράπεζας Ελλάδος, «την περίοδο 2000-2007 οι μακροοικονομικές συνθήκες ήταν ευνοϊκές για την Ελλάδα, με υψηλούς ρυθμούς ανόδου του ΑΕΠ (αρκετά πάνω από το μέσο όρο της ζώνης του ευρώ), σχετικά σταθερό πληθωρισμό και σταδιακά μειούμενο ποσοστό ανεργίας»

B. 1.2. Η κατάσταση σήμερα (2010-2017)

Από τα τέλη του 2008 η εθνική οικονομία σέρνεται σε μία νέα κρίση που ανέδειξε όλες τις δομικές και διαρθρωτικές της αδυναμίες, οδηγούμενη σε πτώχευση, μνημόνια συμμόρφωσης και εποπτεία. Η κρίση είχε σημαντικό κόστος σε όρους προϊόντος, εισοδημάτων και πλούτου. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας Ελλάδος από το 2008 έως το 2016 η Ελλάδα έχασε πάνω από το 1/4 του ΑΕΠ της σε σταθερές τιμές, ενώ το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε κατά περίπου 16 ποσοστιαίες μονάδες.

Η οικονομία και ειδικότερα το παραγωγικό σύστημα της Μαγνησίας από πολύ νωρίς δέχθηκε τις πιέσεις της κρίσης χωρίς να μπορεί να αντισταθεί στο καταστροφικό κύμα.

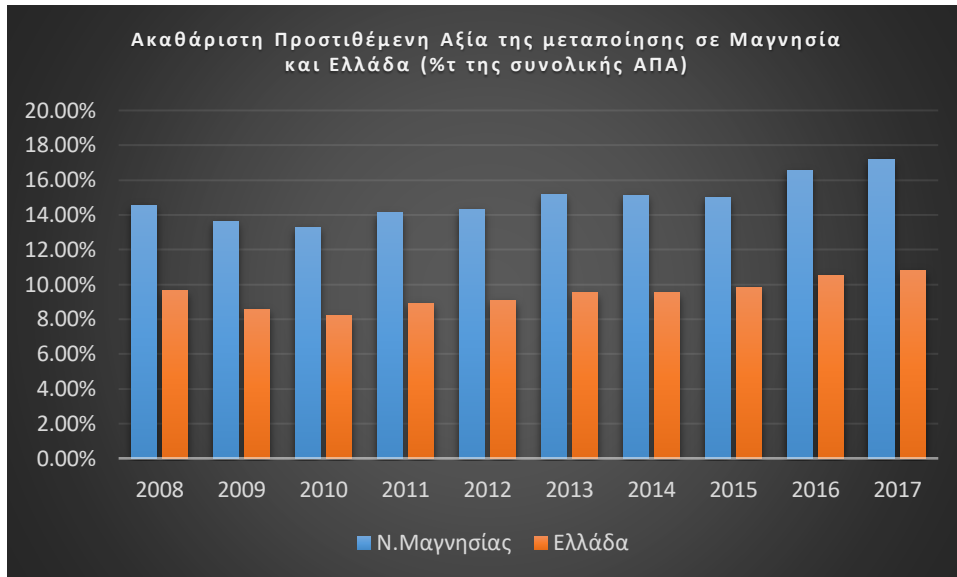
Οι διάφοροι κλάδοι δραστηριότητας υπέστησαν καθίζηση, με το εμπόριο να καταγράφει στο Νομό την περίοδο 2011-2017, απώλεια 2.273 θέσεων εργασίας και 1.000 και πλέον εμπορικά καταστήματα.

Την ίδια περίοδο ο κατασκευαστικός κλάδος του Νομού χάνει τις μισές, σχεδόν, επιχειρήσεις του, με τον κύκλο εργασιών να μειώνεται στο μισό.

Ο κλάδος του Τουρισμού, παρά το γεγονός, εδώ και χρόνια έχει αναχθεί στη «βαριά βιομηχανία» της περιοχής του Νομού Μαγνησίας πρέπει να σημειωθεί ότι προσφέρει μόλις το 2% στο τοπικό προϊόν και είναι συγκεντρωμένος σε μεγάλο ποσοστό στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Β. Σποράδων. Την περίοδο αυτή παρά την μείωση μονάδων (300) και την σχετική πτώση του τζίρου (17%) προστέθηκαν στο δυναμικό του κλάδου 2.500 νέοι απασχολούμενοι.

Ο μεταποιητικός/βιομηχανικός κλάδος παρόλο που υπήρξε παραδοσιακά ο ισχυρότερος οικονομικός κλάδος του ιδιωτικού τομέα στον Νομό Μαγνησία (βλέπε πίνακα 1) και ήταν αυτός που δημιούργησε σοβαρές συνθήκες ανάπτυξης, άμεσης και έμμεσης απασχόλησης και εισοδήματος, μέσα στην κρίση δέχτηκε μεγάλο πλήγμα χάνοντας 320 παραγωγικές μονάδες και μεγάλο όγκο απασχόλησης. Όμως, παρά τις απώλειες σε παραγωγικό δυναμικό, ο κλάδος αντέδρασε θετικά ως προς τις οικονομικές του επιδόσεις αυξάνοντας, μετά το 2015, τον τζίρο του κατά 15% γεγονός που οφείλονταν στον εξαγωγικό προσανατολισμό των επιχειρήσεων, λόγω της μειωμένης εσωτερικής ζήτησης και στην αξιοποίηση ευκαιριών στις διεθνείς αγορές.

Γράφημα 1. Παράρτημα Β΄

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Την περίοδο αυτή οι αριθμοί είναι εφιαλτικοί και τα στοιχεία δείχνουν ο Νομός Μαγνησίας κατέγραψε αύξηση στην ανεργία της τάξης του 318,51%. Οι καταγεγραμμένοι άνεργοι στον ΟΑΕΔ σε επίπεδο νομού και όλων των κατηγοριών αγγίζαν το 2017 τους 18.000, νούμερο ρεκόρ, από την στιγμή που το 2009 και πριν την κρίση ήταν μόλις 3.100. Την ίδια περίοδο το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του Νομού Μαγνησίας κατέγραψε μείωση της τάξης του 29,18% και το ΑΕΠ πραγματική μείωση της τάξης του 29,35%

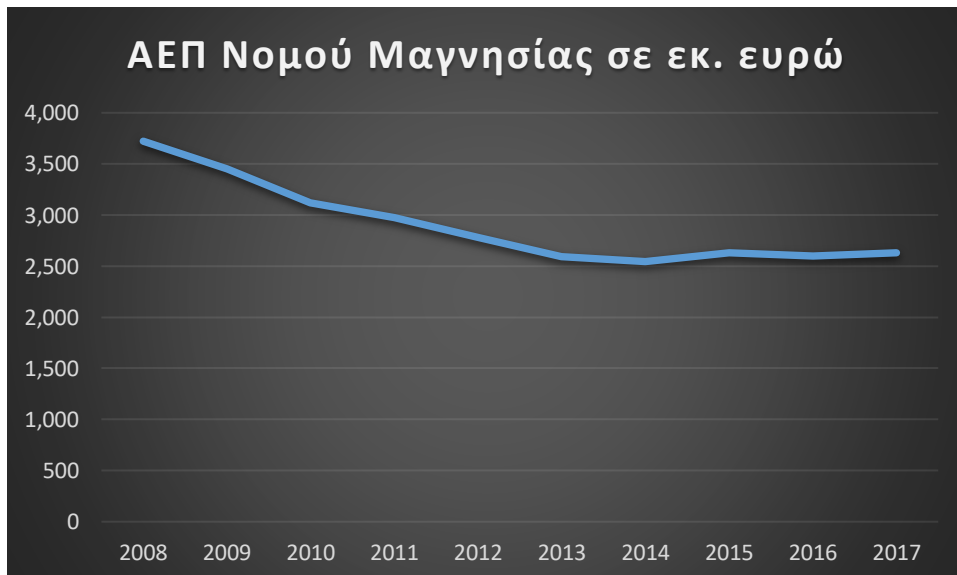
Τα παρακάτω γραφήματα 2,3 και 4 είναι αποκαλυπτικά για την κατάσταση της τοπικής οικονομίας.

Γράφημα 2. Παράρτημα Β΄

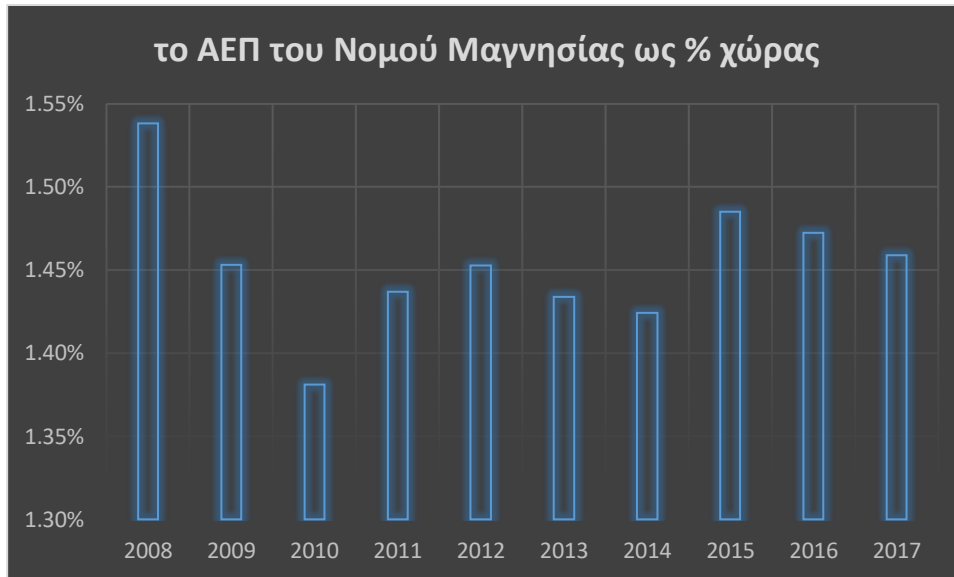
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Γράφημα 3. Παράρτημα Β΄

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Γράφημα 4. Παράρτημα Β΄

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2017 το Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν στο Νομό Μαγνησίας ανήλθε στις 2.629 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές και το Κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν στις 12.866 ευρώ.

Στον παρακάτω πίνακα 1 αποτυπώνεται ο αριθμός των νομικών μονάδων, ο κύκλος εργασιών και οι απασχολούμενοι ανά μονοψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφερειακή Ενότητα Μαγνησίας για το έτος 2017.

Πίνακας 1. Παράρτημα Β΄

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	x	x	X

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	1.007	692.258	4.904
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	x	x	X
ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	30	30.020	338
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	928	48.944	1.507
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ· ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	3.938	802.350	7.539
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	1.000	98.215	1.893
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	2.109	112.330	7.714

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	144	7.486	254
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	199	5.391	274
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	66	3.618	98
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	1.985	55.458	2.625
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	271	23.970	1.002
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ· ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	14	895	1.676
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	367	27.024	7.500
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	848	51.911	4.022

ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	260	7.288	657
ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	600	10.736	1.267
ΑΓΝΩΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	137	215	1.862
ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	178	1.863	204
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	x	x	x
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	92	6.858	200
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	x	x	x
ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	7	2.199	29
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	206	5.758	218

ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ· ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	502	87.680	1.010
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	109	7.010	170
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	1.152	95.559	4.132
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	5	241	9
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	8	187	7
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	6	219	7
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	132	4.561	217

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	83	15.616	185
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ· ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	4	160	285
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	35	709	78
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	26	988	57
ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	31	1.402	58
ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	51	891	71
ΑΓΝΩΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	6	9	6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΕΤΟΣ 2017

B. 1.3 Οργανωμένοι Υποδοχείς Βιομηχανικών δραστηριοτήτων (Α' ΒΙ.ΠΕ. Βόλου, Β' ΒΙ.ΠΕ. Βόλου, ΒΙΟΠΑ Βόλου)

Α' Βιομηχανική Περιοχή Βόλου

Η Α' Βι.Πε Βόλου ιδρύθηκε το 1966 από την Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως (ΕΤΒΑ) και ξεκίνησε να λειτουργεί το 1969. Αποτελεί 1ης γενιάς Επιχειρηματικό Πάρκο και είναι η δεύτερη παλαιότερη και σε μέγεθος ΒΙ.ΠΕ. της χώρας.

Βρίσκεται εντός των ορίων της Δημοτικής Ενότητας Αισωνίας του Δήμου Βόλου σε απόσταση 8χλμ από το λιμάνι του Βόλου. Εκτείνεται σε συνολική έκταση 2.780 στρεμμάτων και είναι χώρος υποδοχής παραγωγικών δραστηριοτήτων κυρίως του δευτερογενούς τομέα καθώς και επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, οι οποίες εξυπηρετούν τις εγκατεστημένες σε αυτήν επιχειρήσεις.

Η πληρότητα της αγγίζει το 99% και φιλοξενεί 117 επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι 90 είναι λειτουργούσες (ενεργές) οι οποίες απασχολούνται με ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων . Είναι εγκατεστημένες μεταλλοβιομηχανίες, βιομηχανίες τροφίμων και ποτών, δομικών έργων, συρματοσχοίνων, βιομηχανίες χαρτιού, ξύλου, χημικών προϊόντων, μηχανημάτων, πλαστικών σωλήνων, ιμάντων, ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, αμυντικές βιομηχανίες, μηχανουργεία, εταιρείες εκτυπώσεων, ανακύκλωσης, εταιρείες υψηλής τεχνολογίας και πιστοποιήσεων, μεταφορικές εταιρείες, ψυγεία κλπ, οι οποίες απασχολούν πάνω από 2500 εργαζόμενους.

Β' Βιομηχανική Περιοχή Βόλου

Η Β' ΒΙ.ΠΕ. Βόλου βρίσκεται ανάμεσα στα αστικά κέντρα Βόλου και Βελεστίνου, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Ρήγα Φεραίου, σε μικρή απόσταση από τη Α' ΒΙ.ΠΕ. Βόλου. Ιδρύθηκε το 1972 και λειτούργησε την επόμενη χρονιά.

Η συνολική έκταση της ΒΙ.ΠΕ. είναι 1.734,5 στρέμματα και η πληρότητα φτάνει το 83%. Στην Β' βιομηχανική περιοχή είναι εγκατεστημένες 33 επιχειρήσεις διαφόρων μεγεθών και κλάδων. Εταιρείες επεξεργασίας μετάλλου, παραγωγής γυψοσανίδων, χημικών προϊόντων, χαρτοκιβωτίων, λιπασμάτων, χαλυβουργεία, επιχείρηση παραγωγής ιχθυοτροφών, κονσερβών

και αλίπαστων, ασβεστοποιίες, μεταφορικές εταιρίες, μονάδα παραγωγής βιοντήζελ, και διαχείρισης αποβλήτων κ.α.

ΒΙΟΠΑ ΒΟΛΟΥ

Το Βιοτεχνικό Πάρκο Βόλου χωροθετήθηκε το 1997 και ξεκίνησε τη λειτουργία το 2003. Βρίσκεται βόρεια της Α' ΒΠΕ, με την οποία συνορεύει και εκτείνεται σε έκταση 587 στρεμμάτων. Έχει πληρότητα 51% και φιλοξενεί 15 μικρές βιοτεχνικές επιχειρήσεις.